

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Dve leti sta šli mimo

V drugič že obhajamo spomin na atentat, ki nam je dne 9. oktobra 1934 v Marseilleu ugrabil našega kralja-Zedinitelja. S kakšno brzino teko leta mimo nas! S kakšno tajinstveno hitrostjo nas nese zgodovina naprej v neugnani rasti in v nepomirljivem napredku! Dve leti je že, ko se nam še vedno zdi, da je planila strašna vest v našo domovino šele včeraj in vzvalovila v Jugoslaviji čuvstva, ki jih takrat svet gotovo ni pričakoval od jugoslovanskega ljudstva, marveč je bil prepričan — slabo nas je poznal — da bo kralj Aleksander omahnil mrtev med razvaline svoje države, ki jo je s takšno železno energijo koval, varil in izoblikoval v skupnost, ki naj bi bila dala Evropi drugo obličje.

Smrt ga je vzela, ko je njegova država bila na usodnem prelomu, ki ga je Aleksandrov državniški ustvarjajoči duh pripravljala, skrbno in z dosledno železno voljo pripravljala, a ki mu ga ni bilo več dano izpeljati do konca. Njegova in naša Jugoslavija je takrat ravno stopala iz dobe hudih notranjih političnih preizkušenj, ki pa so imele to dobro, da so ob njih v kraljevem srcu in v srcih Jugoslovancev dozoreli novi, jasni in zdravi pojmi o dejanskem razpoloženju naroda in države, pojmi, ki jih je patriotski in ustvarjajoči duh blagopokojnega kralja spoznal za dobre ter jim je hotel tudi takoj vliti življenja. Zunanjepolitično pa je kralj Aleksander ravno takrat z junaškim zamahljajem razbijal železni obroč, ki se je začel viti okrog naše države in grozeče pritiskati na naše življenjske sile zato, ker se je vladar prej le preveč zanašal na sposobnosti svojih zaupnikov, dokler da ni sprevidel, da bo Jugoslavija najbolj varna le v njegovih rokah. Evropska politika je bila v tem, da dobi popolnoma drug obraz. Jugoslavija je začela dihati z močnimi pljuči na svojih mejah, kjer so se nakopičena sovražna čuvstva začela hitro umikati novim in iskrenim prijateljstvom. Marseilleški atentat je hotel ta razvoj zaustaviti. Dosegel je sicer tragiko, da jekleni graditelj jugoslovanske skupnosti na znotraj in jugoslovanske veljave na zunan sam ni mogel več videti sadov svojega državniškega dela, toda razvoja samega ni zaustavil, marveč ga je pospešil, tako da lahko rečemo, da se je takrat, ko je kralj Aleksander izdihnil v marseilleski prefekturi in se je v njegov zadnji dih pomešala še skrb za bodočnost Jugoslavije, doba prehoda iz notranjepolitične negotovosti in zunanjepolitične osamljenosti za vedno nehala in da je s svojo smrtjo kralj Aleksander udaril svoj zadnji, svoj najmočnejši, svoj življenjski pečat na svoje delo, katerega plod je velika, na znotraj trdna in na zunan spoštovana jugoslovanska država, v kateri prebiva delaven in rodoljuben narod.

Ko se spominjamo blagopokojnega kralja-Zedinitelja, se nam zdi, da njegove-

Spomenik, ki ga je Pariz postavil blagopokojnemu kralju

ga spomina ne moremo lepše počastiti, kakor če sporedimo sedanjí položaj države, ki jo je klesal in izoblikoval, z idealom, ki mu je lebdel pred očmi še takrat, ko so mu smrtné srage stopile na njegovo čelo. Ko bi bil kraj Aleksander še živ, bi imel veselje z Jugoslavijo, kakršna je dve leti po Marseilleu. Priznal bi, da si je tako zamišljal razvoj njene notranje konsolidacije in njene zunanjepolitične s spoštovanjem obdane valjave in srečen bi bil, da se ni varal, ko jo je z umirajočim glasom

izročal v varstvo jugoslovanskemu ljudstvu. Ljudstvo jo je res varovalo in jo bo varovalo in nikdo se še ni varal, če je svojo zaupanje stavil v njega. Od Oplenca sem je stopnjeval naraščal glas kraljeve oporoke in ljudstvo, ki ga je v strnjeni tuži pokopavalo, je ostalo strnjeno skupaj, da iz nje prevzame naloge, ki so mu bile zapisane. Modri knez-namestnik, ki v zastopstvu mladoletnega kraljevega sinu in vladarja vodi usodo države, je stopil med to zvesto jugoslovansko ljudstvo, da ž njim,

obdan samo od njega in brez posrednikov vodi usodo države naprej po črtah, zaznamovanih s kapljicami srčne krvi pokojnega kralja Aleksandra. Med ljudstvom si je znal z modrim in državniškim preudarkom izbrati svoje zaupnike, ki so ob enem zaupniki ljudstva, da podprt z njihovimi nasveti vodi državo tako, da bo postala zadovoljen dom 15 milijonov bratov. Uspeh tudi ni mogel izostati.

Če se danes ozremo po naši domovini, vidimo, kako je strnjnost in sklenjenost ljudstva, ki se je tako ganljivo manifestirala okrog Oplenca, ostala nedotaknjena, kako se je naselil med brati mir in kako raste železna volja za trajno, mirno in ustvarjajoče sožitje. Vidimo, kako je zrasla avtoriteta zakona in kako visoko je bil dvignjen ideal pravičnosti. Vidimo, kako žubori na vseh koncih in krajih države pomlajeno gospodarsko življenje, kako nastajajo nove gospodarske vrednote in kako se z veseljem polagajo novi temelji za bodoče gospodarsko blagostanje. Slišijo se sicer še vmes raskavi klci črnogledov, toda to je le breščanje gotovih ptic, ki jim pohaja hrana in ki se pripravljajo na odhod iz dežele, kjer je začelo brsteti mlado življenje. Danes je Jugoslavija sredi Evrope, kjer na več krajih bruhajo vulkani nezadovoljstva, kjer na več krajih gromko odmevajo potresni sunki gospodarske stiske, kjer na več krajih slišimo, kako se lomijo najesnovnejše božje in naravne pravice in se ponižuje veličanstvo človeške osebnosti, danes je Jugoslavija sredi nemirne Evrope otok mirnega življenja, proti kateremu se z zavistjo obračajo veliki narodi s starimi kulturami. Naravno je, da je v zvezi s tem tudi naš ugled na zunaj zrasel, zrasel tako visoko, kot še nikoli v naši povojni zgodovini. Obroč nasprotnikov se je razpihljal. Države, ki so nam stregle po življenju, nam ljubezno ponujajo roko za sodelovanje, Podonavje in Balkan, kjer se nam je zdelo tako zadušljivo tesno, pa postajata zgolj po zaslugi naše pametne zunanje in notranje politike dva predela Evrope, kjer so napetosti skoraj izginile in kjer vstajajo in se razvijajo najbolj vzorne miroljubne skupnosti držav, ki so v zanosu svojega poslanstva in v polni zavesti svoje moči, iztrebila iz svoje srede gnezda mednarodnopolitičnih intrig, ki so ravno te kraje Evrope vedno zastrupljale.

Ko bo danes knez-namestnik s kraljevsko vlado — in okrog njih jugoslovansko ljudstvo — šel poročat na Oplenec, kako je skrbel za moč in ugled Jugoslavije, bo imel blagoslovljeno nalogo. Povedal bo mrtvemu kralju, da njegova Jugoslavija živi, da raste, da gre njena pot nevzdržno naprej in navzgor, in da ima on s kraljevsko vlado ter z jugoslovanskim ljudstvom vred trdno voljo, da ostane ta zdravi razvoj nedotaknjen in neoviran in da se podaljša v dobo, ko doraste mladoletni vladar Peter II., sin kralja-Zedinitelja.

Ob obletnici

Priprave v Beogradu

Beograd, 8. oktobra. m. Prestolno mesto je danes že vse v žalnem razpoloženju jutrišnje obletnice tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Vse današnje popoldanske časopise objavlja že danes nekrologe, v katerih poudarja zgodovinske zasluge blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za narod in državo. Jutri dopoldne bodo po vseh cerkvah in molitnicah žalne službe božje, ki jim bodo prisostvovali kr. namestniki, člani kr. vlade, adjutanti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, generaliteta, admiraliteta in zastopniki ostalih oblasti. V znak žalovanja za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem so vsi državni in samoupravni uradi izobesili že danes žalne zastave na pol droga. Isto je storilo tudi meščanstvo.

Priprave v Parizu

Pariz, 8. oktobra. AA. Ponoči je prišla v Pariz četa pehote jugoslovanske kraljeve garde, ki bo jutri pri odkritju spomenika kralju Aleksandru I. in kralju Petru I. sodelovala pri mimohodu francoskih in jugoslovanskih čet mimo novega spomenika. Maršal Franchet d'Espèray, častni jugoslovanski vojvoda, je danes priredil kosilo v čast jugoslovanskemu armadnemu generalu Ljubomiru Mariću. Kosilo so med drugimi prisostvovali general Gamelin, načelnik francoskega generalnega štaba. Od jugoslovanskih oseb je bil navzoč tudi polkovnik Jevremović, kabinetni šef jugoslovanskega ministra vojske.

Kriza na Dunaju

Schuschnigg bo izvagoniral heimwehrovske ministre?

Dunaj, 8. okt. b. V političnih krogih se od davi trdovratno vzdržujejo vesti, glasom katerih bo v kratkem prišlo do važne rekonstrukcije avstrijske vlade. Rekonstrukcija avstrijske vlade bo gotova bržkone še danes ali pa v teku jutrišnjega dne. Zares se je vlada ob 9 dopoldne sestala k seji, vendar pa časniki niso mogli zvedeti, kaj se je sklepalo. Vesti o rekonstrukciji vlade se tudi ne demantirajo.

V drugih dobro poučenih krogih govorijo, da je avstrijski kanceler dr. Schuschnigg sklenil, da se končno reši vseh predstavnikov Heimwehra v vladi, ker je po njegovem mnenju popolnoma nezdružljivo, da ostanejo zastopniki Heimwehra še naprej v vladi ob času, ko se vsi v njihovih vrstah medsebojno obračunavanje in dogajajo zelo neugodne stvari. Saj so se predstavniki Heimwehra pričeli sedaj celo kazensko preganjati med seboj. Spor med knezom Starhembergom in majorjem Feyem je že itak zadeva, ki jo obravnava vojno sodišče in še ni znano, kako se bo stvar naprej razvijala.

Po današnjih informacijah bi morali izpasti iz vlade podkanceler Baar von Baarenfels, finančni minister dr. Draxler, trgovinski minister Stockinger, ki sicer ni direktni član Heimwehra, toda zelo simpatizira z njim, in pa predstavnik najglasnejših nacionalistov Gleise-Horstenau, ki je vstopil v avstrijsko vlado po sporazumu Nemčije z Avstrijo dne 11. junija

kot minister brez listnice. Dejstvo, da bo odšel iz vlade tudi Horstenau, je zelo zanimivo, ker takšna rekonstrukcija najbolj dokazuje, da so se odnosi med Avstrijo in Nemčijo poslabšali in se nič več ne razvijajo v oni smeri, ki je bila določena 11. junija. Njegov izstop pa dokazuje tudi, da so tudi odnosi med Italijo in Nemčijo postali nekoliko hladnejši in da se države rimskega protokola vračajo na svojo staro politično linijo, kar jim je olajšano s smrtjo Gömbösa in pa akeje centruma madžarske vladne stranke. Priznava se sicer, da bi podkanceler Baar von Baarenfels lahko ostal še naprej na svojem položaju, ker je bil pred dobrim mesecem imenovan za namestnika poveljnika starega avstrijskega Landwehra in so neposredno podrejeni vojnemu ministru. Seveda pa bi bil pogoj za to, da ostane Baar von Baarenfels še naprej v vladi, brezpogojna razdružitve odnosov s svojimi dosedanjimi političnimi tovariši v Heimwehru, ki bi bili tudi glavni vzrok, če bi padel Baarenfels. Baarenfelsu v ostalem ne bo težko prekiniti s heimwehrovskimi voditelji, ker ga z njimi ne veže nič posebnega.

Proti finančnemu ministru Draxlerju in proti ministru za trgovino in industrijo Stockingerju pa so se pritožili zlasti gospodarski krogi.

Nazaj h kmetu in delavcu!

Rekonstrukcija avstrijske vlade pa pomeni z druge strani, da je avstrijski kanceler dr. Schuschnigg sedaj resno sklenil, da se popolnoma približa kmetškemu ljudstvu in delavstvu, ki je organizirano v Bauernbundu odnosno v delavskem Freiheitsbundu. Kmete vodi deželni glavar za nižje Avstrijsko Reiter, delavce pa bivši državni tajnik Znidarič. Oba sta svojevčasno padla kot žrtvi heimwehrovskih intrig in sta morala izstopiti iz vlade. Znana sta bila kot najhujša nasprotnika heimwehrovske fašistične politike. Reiter je bil minister za poljedelstvo, Znidarič pa državni tajnik v ministru za socialno politiko in narodno zdravje.

V političnih krogih trdijo, da bi takšna rekonstrukcija vlade pomenila odločno okrepitev položaja državnega kancelerja dr. Schuschnigga, istočasno pa tudi konsolidiranje notranje-političnih razmer v Avstriji.

Do kakšnih nemirov ne bo prišlo. Tega nikdo ne pričakuje. Če bi izgledalo, da bi hoteli Heimwehrovi med seboj obračunavati na ulicah, ima vlada pripravljeno vse potrebno, da to brez nadaljnjega prepreči in to družbo razoroži in razpusti, da ne bo več delala nevarnosti v državi. Značilno je tudi, da je policijska oblast potrdila prijavo majorja Feyja, da prevzema vodstvo nad dunajskim Heimwehrom, in sicer iz razloga, da je Heimwehr navadno društvo, za katerega veljajo predpisi splošnega društvenega zakonca, ne pa spredpisi kakšnega samovoljnega voditelja, kakor je Starhemberg, kot je major Fey dodal, ko je časniki razlagal ta ukrep.

Dunajska vremenska napoved. Nobeno bistveno zboljšanje, padavine bodo nekoliko popustile, temperatura med 5 do 10 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno, dež, na severozahodu tudi sneg.

Katolicizem stopa v fronto proti vsem brezbožnim gibanjem

Dunaj, 8. oktobra. b. Dunajska »Reichspost« objavlja iz Rima zanimivo vso o važnih posvetovanjih med sv. očetom in državnim tajnikom kardinalom Pacellijem tik pred Pacellijevim odhodom v Ameriko. Poavetovanja so se tikala organizacije obrambnega boja proti brezbožstvu in razširjanju novega poganstva. Podrobnosti o tej organizaciji še niso znane, toda dopisnik »Reichspost« ima iz verodostojnega cerkvenega vira v Rimu nekaj podatkov, ki žarko osvetlujejo delo, ki ga pripravlja katoliška cerkev v zgoraj označenem smislu. Podatki so v dobesednem prevodu naslednji:

»Varnostni klici katoliške cerkve proti brezbožstvu in proti izpodkopavanju vse kulture so izven katoliške cerkve nateleti na gluh ušesa. Strašne posledice se že kažejo v duhovnem in državnem življenju evropskih narodov, ki svojega življenja nočejo graditi na živem krščanstvu. Cerkev pa se ne sme utruditi. Ona bo še nadalje nosila križ med svet in tudi proti svetu. Zato potrebuje tudi novih oblik tega važnega duhovnega boja, ki prihaja. Cerkev se mora v vseni sredstvi sodobne duhovne borbe boriti za rešnico. Novo poganstvo samo narekuje pota in tehnična sredstva za obrambo, ki ne sme opustiti poštenega sredstva, da doseže svoj cilj. Kriz napreji, to po novo geslo za eno najvažnejših razvojnih dob v boju vere proti novemu poganstvu.«

V ta namen namerava Vatikan ustanoviti v vseh ogroženih državah posebne delovne odbore, ki naj povežejo delavnost katoliške akcije, stanovskih in socialnih organizacij okrog papeževih predstavni-

kov v dotičnih državah. Papeževi zastopniki bi morali neprestano pošiljati poročila o položaju na fronti obrambnega protipoganstva boja in tudi oddajati nasvete, ki jih bodo dobivali. Delovni (akcijski) odbori bi seveda bili organizirani na nacionalni podlagi pod vodstvom domačih škofov. Treba pa je še najti pravega načina, da se ta duhovna borba s pomočjo sodelovanja katoliških laikov prenese na vsa raznolika področja modernega življenja, na isti način, kot je pripravil sv. Ignacij svoje duhovne borbe.

Novo poganstvo je treba smatrati kot nasprotnika v vseh njegovih pojavih. Zasnovana nova akcija bi torej šla čez meje dušnega pastirstva in tudi čez delokrog obstoječih katoliških akcij, ker bi se naslovlila na »vse«, torej tudi na nekataličane. Duhovna obramba in odpor proti poganstvu naj bi bil njen edini cilj. Med novopoganstvo štejemo v prvi vrsti svetovno nevarnost boljševizma, nadalje materialistični svetovni nazor. Tam, kjer poganstvo nastopa poleg boljševizma še v drugih oblikah, se bo borba vršila na več frontah obenem. Temeljno načelo pri vsem tem delu pa je in ostane, da se ta borba političnih vprašanj ne bo dotikala. To je nesprejemljiva smernica. V borbo pa se bo mobilizirano vse, tudi tisk in tehnika, radio in film, vse vrste umetnosti in znanstva. Ko se bo kardinal Pacelli vrnil iz Amerike, se bodo posvetovanja nadaljevala.

Pohod belih na Madrid

Na vseh frontah se lomi odpor rdečih miličnikov

London, 8. okt. b. Po zadnjih vestih iz Španije je položaj madridske vlade vedno bolj kritičen. Vedno jasneje se vidi, da madridski vladi ne bo mogoče dolgo braniti Madrida in se bo morala preseliti ali v Valencijo ali v Barcelono. Toda obe luki sta ogroženi od uporniških bojnih ladij, ki obstrlejujejo predvsem razna skladišča. Po zadnjih vestih so bele čete še 10 km pred Arancezo, torej že v neposredni bližini samega Madrida. Rdeči miličniki se le slabo upirajo in v največ primerih bežijo s položajev ter mečejo orožje proč od sebe. Miličniki vsi bežijo proti Madridu, kjer je panika vedno večja. Tako so v borbi pred Arancezo miličniki pustili veliko vojnega materiala, med njim tudi 800.000 nabojev, ki jih bodo bele čete zelo koristno uporabile v borbi za Madrid.

Iz Madrida poročajo, da je večeraj ministrski predsednik Cabalera komaj odnesel pete pred sovražnim letalom. Letalo je namreč njegov avto bombardiralo ravno ko se je vozil z bojišča proti Madridu. Cabalera je moral stopiti pod neki most, izpod katerega je prišel šele tedaj, ko je letalo pomotelo vse bombe.

Pariz, 8. okt. b. »Liberte« piše, da je položaj upornikov zelo čvrst in da bodo v doglednem času dosegli svoj uspeh. Potrebno je zaradi tega, da Francija pravočasno uvidi razvoj dogodkov in da pazi, da ne bo ostala zopet popolnoma osamljena. Vlada se mora zavedati, da nekatere države komaj čakajo, da bele čete zasledijo Madrid, ker bodo potem takoj priznale vlado generala Franca. Francija naj se ne pusti zopet zavesti, da ustvari novo »besniško vlado«, kakršna bo v najkrajšem času postala madridska vlada.

Moskva urgla krinko...

Odslej bo odkrito podpirala rdečo Španijo Razburjenje v Londonu veliko

London, 8. oktobra. AA. Reuter. Iz Moskve poročajo, da je moskovska vlada sklenila, da se ne bo več držala obvez nevmesavanja v špansko državljansko vojno, če druge države takoj ne bodo storile svoje dolžnosti in preprečile kršitev sporazuma o nevmesavanju. Moskovski delegat v londonskem odboru je že obvestil odbor o tem stališču sovjetske vlade. V tem poročilu je sovjetski delegat podčrtal, da Nemčija in Italija skozi Portugalsko pošiljata vojni material španskim upornikom.

Sprememba sovjetskega stališča glede nevmesavanja v španske zadeve je prišla prepozno in zato je vsi listi še ne morejo komentirati. Liberalna »News Chronicle« piše, da je novi položaj silno resen. Socialistični dnevnik »Daily Herald« pravi, da je jasno, da Nemčija in Italija pošiljata orožje upornikom, svari angleško vlado, da naj stori v Berlinu in Rimu svojo dolžnost, prav tako pa odvrta sovjetsko vlado, da naj ne bo prenegla. »Daily Mail« piše, da je korak sovjetske vlade nesramen, vendar pravi, da je položaj tako napet, da ga je treba hitro razčistiti.

London, 8. oktobra. c. Nervoznost zaradi sovjetskega koraka narašča. Boje se, da so sovjeti sprožili plaz, ki ga bo težko ustaviti.

Ko je snoti sovjetski odpravnik poslov Kagan obiskal zunanje ministrstvo in predal sovjetsko pismo notu, je angleško zunanje ministrstvo mislilo, da se bo zadeva razvila normalno po postopku, ki je bil v tem odboru že ugotovljen. To je: vse zadeve se v odboru za nevtralnost rešujejo tajno in pa da vsaka obtožba mora biti najprej dostavljena državi, ki je osumljena. Sovjetski delegati pa so s tem postopkom prekinili in ubrali svojo pot. Eno uro nato, ko je Kagan izročil svojo noto, je sovjetska vlada v Moskvi že objavila noto. Angleška vlada posebno zamerja

Boji v Palestini

Jeruzalem, 8. oktobra. c. Na gorah Karmela se je danes razvila huda bitka med angleškimi vojniki in 200 Arabci, ki so zelo dobro oboroženi. Angleži uporabljajo v bitki letala in podzemeljske bombe. Bitka traja že ves dan.

Jeruzalem, 8. oktobra. b. Pričakuje se, da bo v najkrajšem času končna stavka Arabcev. Štirje arabski vladarji so se sedaj končnovoljavno sporazumeli glede teksta apela, s katerim bodo pozvali vse Arabce, da prenehajo stavkati.

Istovrstno se poroča, da je prisel v Bellehem bataljon škotskih strelcev, ker je tam položaj najbolj napet. Zaradi stavke, ki traja že od meseca aprila dalje, so se dvignile cene hrani za najmanj 25%, cene sadja pa so se kar podvojile. Dosedaj ni bilo ničesar storjenega, da se zvišajo plače.

Domači odmevi

Knez-namestnik se je vrnil v Belgrad

Belgrad, 8. oktobra. AA. Ob 9 dopoldne so dopotovali v Belgrad z dvornim vlakom Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, Nj. kr. Vis. knežinja Olga; Nj. kr. Vis. kneževic Nikola, Nj. kr. Vis. knežinja Elizabeta, Nj. kr. Vis. grčki princ Nikola in Nj. ces. in kr. Vis. princesa Helena. Sprejemu na postaji v Topčideru je prisostvoval Nj. Vel. kralj Peter II. Poleg Nj. Vel. kralja so se sprejema udeležili kraljevska namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Mehmed Spaho, poveljnik kraljeve garde divizijski general Aleksander Stanković ter civilna in vojna hiša Nj. Vel. kralja.

Kraljica Marija zopet v Belgradu

Belgrad, 8. oktobra. AA. Danes ob 15. je prisplela v Belgrad iz Miločera Nj. Vel. kraljica Marija z romunsko kraljico Marijo. Na topčiderski postaji so ju sprejeli Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej, Nj. kr. Vis. knez namestnik, Nj. kr. Vis. knežinja Olga, velika knežinja Helena, kraljevska namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, prometni minister dr. Mehmed Spaho, poveljnik kraljeve garde divizijski general Aleksander Stanković, dvorne dame, civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Uradniški pokojninski fond

Belgrad, 8. oktobra. AA. Po čl. 135 uradniškega zakona so vsi državni nameščenci, bodisi oženjeni ali neozženjeni (tomožene ali nemomožene) dolžni plačevati v uradniški pokojninski fond. Iz te zakonske določbe se jasno vidi, da mora določena oseba biti aktivni državni nameščenec. Zato so vsi aktivni državni nameščenci dolžni plačevati v uradniški pokojninski fond tudi za dobo, ko so na dopustu brez pravice do prejemkov. Dolžni zneski se bodo izterjali z odtiranjem 50% plače.

Občinske volitve

v urbaški banovini 11. oktobra

Beograd, 8. oktobra. AA. Po dosedanjih poročilih je za občinske volitve v urbaški banovini, ki bodo 11. t. m., potrjenih 453 list, in sicer: Jugoslovanske radikalne zajednice 214, združene opozicije 104, jugoslovanske nacionalne stranke 25, jugoslovanske narodne stranke (Hodžer) 29, bivše Hrvatske seljaške stranke 15, neopredeljenih 42, Zemljoradnikov 14, meščanskih 6, Seljaške demokratske koalicije 2, Ljubičevega zbora 1, Narodnega seljaškega pokreta 1.

Pri zadnjih občinskih volitvah leta 1933 je imela v 162 občinah JNS 257 list, celokupna opozicija pa samo 34 list. Od 256.539 upravičenih volivcev jih je volilo 161.315 (63%). JNS je »dobila« 164.263 glasov ter je dobila v roke 150 občin. Celokupna opozicija pa je dobila 15.052 glasov ter je dobila v roke samo 12 občin.

Iz stupščine

Belgrad, 8. okt. m. Radi bližnje zaključitve sedanjega zasedanja narodne skupščine in otvoritve rednega oktoberskega zasedanja se v poslanskih klubih mnogo razpravlja o novem predsedniku skupščine. Poslanski krogi so mnenja, da bo ostalo še nadalje sedanje predsedstvo, kolikor pripada JRZ, ki ima v skupščini, kakor znano, ogromno večino. Ker pripadajo JRZ tako predsednik Stevan Čirić kakor tudi prvi podpredsednik Franjo Markić, dočim je drugi podpredsednik Savo Vučetić član narodnega kmečkega kluba, ki podpira sedanjo vlado in ima v njej tudi svojega zastopnika v osebni ministra Voje Grgjevića, izpade torej samo tretji podpredsednik dr. Josip Režek ter vseh pet tajnikov. O dogovoru, glede novega predsednika bosta razpravljala poslanski klub JRZ in klub vladne večine na seji dne 15. t. m. Po parlamentarnem običaju je predsednik skupščine kot eksponent vlade in predstavnik vladne večine predlagal skupščinski opoziciji, naj bi se za volitve predsedstva postavila samo ena, to je spoznamna lista, na kateri bi JRZ odstopila skupščinski opoziciji eno podpredsedniško in eno tajniško mesto. O tem predlogu pa opozicija še ni razpravljala ter se še ne ve, kakšno stališče bo zavzela. Za senatnega predsednika se pa imenuje senator in bivši minister dr. Želimir Mažuranić, član senatnega delovnega kluba, ki podpira sedanjo vlado.

Gradbeni pravilnik za ureditev vasi, trgov in mest

Belgrad, 9. oktobra. AA. Gradbeni minister dr. Marko Kožulj je podpisal danes splošni gradbeni pravilnik za ureditev vasi in naselbin. Ta pravilnik bodo zdaj banke uprave na podlagi čl. 127 gradbenega zakona uporabile v celoti, kakor je predpisan ali ga dopolnile in izmenjale po potrebah posameznih banovin, vasi in naselbin, za katere se bo izvajal. S tem pravilnikom so dane določbe o izdelavi regulacijskih načrtov za vasi in za druga dela, kjer še ni načrtov o gradnji poslopj poleg državnih in banovinskih cest, o ureditvi ulic, postavljanju zgradb, razlastitvi, parcelaciji in komasaciji. Dalje navaja ta pravilnik tehniške določbe za gradnjo poslopj za zavarovanje pred vlago in druge higijske določbe za naše vasi, zlasti za stanovanjska poslopja, za stranišča, gnojšče in hleve, da se naše vasi v tem pogledu povzdignejo k normalnejšim in kulturnejšim razmeram. Pravilnik bo dal tudi določbe o varnosti

poslopj. Naposled določa pravilnik način izdajanja gradbenih dovoljenj in dovoljenj za nadziranje gradbe.

K uredbi o zaščiti kmeta

Belgrad, 8. oktobra. AA. V zvezi z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov št. 80.380, ki je izšla v »Službenih novinah« 26. septembra t. l., obvešča PAB v Beogradu vse prizadete, da do sprejela pravilnika za izvajanje uredbe ne bo sprejemal dokumentov na zahtevo ustanov navedenih v čl. 7 uredbe, in ne bo stopil v nikakršne odnose v smislu določb uredbe. Po razglasi pravilnika bo v svrhu enotnega postopka PAB izdal potrebna poimenska v zvezi s sprejemanjem dokumentov na zahtevo ustanov iz čl. 7, odst. 1 in druga potrebna navodila.

*

Kdo je proti nam?

Zagrebaški »Obzor« prinaša iz Maribora sledeči dopis: »Za občinske volitve vlada v Sloveniji veliko zanimanje. Volilne borbe se bodo v glavnem udeleževale JRZ, JNS in Slovenska ljudska fronta. Slovensko ljudsko fronto tvorijo pristaši gibanja dr. Mačka, pristaši bivše samostojne kmetijske stranke, posamezni pristaši bivše socialno demokratske stranke in en del krščanskih socialistov in razni izobraženci, ki so prej pripadali drugim političnim skupinam. Slovenska ljudska fronta se je odločila, da je pripravljena pri občinskih volitvah sodelovati z vsemi opozicijskimi strankami, razen z JNS (lahko je JNS izključiti od sodelovanja, ko je nikjer ni in ko je glas jns-arjev prav toliko vreden kakor glas »raznih izobražencev«, ki jim je njihova prejšnja politična skupina razpadla — op. ur.). Gibanje dr. Mačka ima na štajerskem veliko večje uspehe kakor na Kranjskem, iz različnih vzrokov. V borbi za občinske volitve bo imela JRZ dejanskega nasprotnika samo v Slovenski ljudski fronti.«

Dopisniku je vsekakor treba priznati, da je politične moje v Sloveniji pravilno potegnil. Tisti, ki so bili vedno proti največji slovenski skupnosti, bodo taki tudi ostali, pa naj se ta skupnost imenuje Katoliška družba za Slovence, SLS ali JRZ. Razlika med nekdanj in sedaj je samo ta, da vsi ti nasprotniki, ki so nekdanj ločeno korakali, vsak v svoji stranki, pa skupno udarjali, sedaj tudi skupno korakajo. Nekdo pobira raztresene kosce v svojo bisago, da bi imel močnejši tolkač, s katerim kani razbiti slovensko skupnost, ki se edina ni dala razpustiti. Dr. Maček je za Hrvatsko najodločnejše nastopil proti temu zbiratelju, proti »ljudski fronti«; ne moremo si misliti, da bi imel za Slovenijo do nje kaj drugačno stališče, saj »ljudska fronta« v Sloveniji ni nič drugačna kakor na Hrvatskem. Zato je zelo dvomljivo, ali bo mogel orati skupno brazdo s tistimi redkimi župani, ki mu jih bodo izvolili vdoveli pučevljevi, salonski anacionalni in »socialni« demokrate, sen del krščanskih socialistov in »razni izobraženci« (saj je znano, da so bili prav izobraženci edino jedro JNS, vsaj smatrali so se za izobražene). Gotovo pa je, da vsi tisti, ki še nikdar niso potrdili dr. Koroščeve smeri, je tudi ob tej priliki ne bodo in da bodo vsi sokoli, samostojneži, komunisti itd. volili tiste, ki vpijejo »živijo dr. Maček! Dr. Mačkov tabor na Hrvatskem je popolnoma drugačen kakor ta čudna bisaga na Slovenskem, ki se z zločinom neupravičenostjo poslužuje njegovega imena. Edina sreča v tem pa je, da ta »ljudska fronta« ne predstavlja ljudstva, ampak je samo skupno ime za obupane odpadnike pred leti ločenih strank, ki nikdar niso bile ljudske in so se sedaj samo na tuje pripenjanje hkrati polakomnile skupnega imena, da bi lažje razbijale, kar vsaka pod svojim imenom niso mogle razbiti. Pa se tudi na ta način ne bo posrečilo.

O JNS pravijo drugi

»Jadranski dnevnik«: Spori v JNS se nadaljujejo v najostrejši obliki kljub vsemu preklicavanju s strani vodstva. Prijatelji g. Uzunovića ob vsaki priliki izražajo svoje nezadovoljstvo s fuzijo poslanskega kluba g. Jevtića. Pričakuje se, da bo Uzunović s svojimi prijatelji-radikalci iz JNS jasno ovrgel dosedanje delo g. Jevtića in da se bo oddaljil iz JNS. Prijatelji g. Uzunovića ne morejo Jevtiću odpustiti njegove brezobzirne politike proti g. Uzunoviću in JNS, dokler je bil na vladi, ko je poskušal ustanoviti POF, ki je bil naperjen tudi proti JNS.«

»Jutarnji list«: »Demetović je na seji akcijskega odbora, pred kongresom JNS, ko se je že govorilo o vstopu Jevtičeve skupine v JNS, menda dejal dobesedno: Ako bi se to zgodilo, bi JNS postala ciganska družba, v kateri ni moje mesto. Jovo Banjanin, ki je predsedoval na tej seji, je menda dejal, da bo v slučaju sprejema Jevtičeve skupine v JNS pustil vsako delo pri organizaciji stranke. V razlagah poudarjajo, da so ljudje, ki se zbirajo okrog Petra Zivkovića, po večini pozneje stopili v JNS in da je večina stopila za gotove kompenzacije. Tako naglašajo, da je Jevša Protić, ki je bil namestnik na Zivkovičevi listi, prestopil v Hodžerovo stranko, ko ni dobil mandata, iz katere je bil izključen. Od takrat pa do sedaj sploh ni bil član JNS, sedaj pa je naenkrat postal predsednik kluba.«

»Obzor«: »Odlučitev Uzunovića in njegove skupine, da vsled fuzije JNS z Jevtičevim klubom izstopijo iz JNS, se danes dokončno potrjuje. Čeprav se še ne ve, kdo vse bo za Uzunovićem šel iz JNS, se vendar računa, da to število ne bo majhno in da bo obsegalo ne samo skupino poslancev, ampak tudi senatorjev. Pričakuje se, da bo položaj v JNS v nekaj dneh popolnoma razčiščen. O razpepu JNS nihče več ne dvomi, govori se že celo o končnem razpadu stranke.«

»Slovenski narod«: »JNS klub smrtnim oznanilo svojih neprijateljev še vedno živi in se vrhu tega še krepko razvija. V tem razveseljivem razvoju znači združitev nacionalnih poslancev v parlamentu v klub JNS velik korak naprej. Uvaževati je treba tudi izjavo Pera Zivkovića, v kateri je poudarjal, da od sedaj še ni nihče izstopil iz JNS.«

Drobne vesti

Praga, 8. oktobra. b. Finančni odbor parlamenta je ob 1 po polnoči sprejel zakonski predlog o devalvaciji češke krone.

Belgrad, 8. okt. m. Minister dr. Krek je danes posredoval pri kmetijskem ministru za nakazilo potrebnih in že odobrenih kreditov za zidanje novega poslopja kmetijske ogledne postaje v Ljubljani.

Pariz, 8. oktobra. AA. Francoska banka je znižala eskontno mero s tri na dva in pol od sto.

Zagrebaška vremenska napoved: Nestalno in oblačno, hladno s padavinami.

Daranyi — naslednik Gömbösa

Brez Bethlena in Eckharda

Budimpešta, 8. okt. b. Danes so bile končane politične avdijske pri namestniku Horthyju, zaradi česar se pričakuje, da bo do sobote najkasneje pa do nedelje namestnik Horthy poveril dosedanjemu namestniku ministrskega predsednika Daranyiju mandat za sestavo nove vlade. Ta sklep pa še ni definitivni. Do tega lahko pride tudi šele po nekaj mesecih, po izvedbi volitev. Tako grof Bethlen, kakor tudi Tibor Eckhard sta odklonila svoje sodelovanje v koncentracijski vladi, vendar pa sta izjavila, da bosta podpirala Daranyija pri likvidaciji totalitarnega sistema, ki ga je pričel uvajati Gömbös. Enako stališče so zavzeli tudi

krščanski socialci in centum vladne stranke. Zaradi tega ni izključeno, da bo prišlo do razpisa volitev.

Na pogreb madžarskega ministrskega predsednika Gömbösa je odšel italijanski zunanji minister grof Ciano poleg velike vojaške delegacije, ki jo bo vodil general grof Dioli. Nemčijo bo zastopal na pogrebu pruski ministrski predsednik in poveljnik nemškega letalstva general Göring, s katerim bo istokot prišla večja vojaška delegacija. Glede sestave avstrijske delegacije še ni ničesar znanega. Znano je le, da jo bo vodil državni tajnik v vojnem ministru podmaršal Zehner.

Vojni minister gen. Marič v Parizu

Vojni minister general Marič polaga venec na grob neznanega vojaka v Parizu.

Zoper tiranstvo alkohola

Zadnja številka izvrstno urejevanega mesečnika »Zdravje« priobčuje pod naslovom »Cilj splošne treznosti je mogoče« zanimiv članek, iz katerega posnemamo naslednje važne ugotovitve:

Alkohol zamori v Jugoslaviji neizmerno mnogo duševnih in telesnih sil. Če bi vsi državljani žrtvovali polovico manj alkohola, bi lahko imeli dovolj šol, človekoljubnih ustanov, cest, železnic, vodovodov, delavski hiše in stanovanjska buda bi se hitro ublažila tudi v kaznilnicah in blaznicah.

V Jugoslaviji se popije na leto: vina 346 milijonov in 800 tisoč litrov za 2.918.400.000 din, piva 312 milijonov litrov za 2.496.000.000 din in žganja 66 milijonov litrov za 1.320.000.000 din. Če k temu številu približamo, da nam pijačevanje pomori letno veliko število ljudi v najrazličnejših letih, ponajveč prezgodaj, je to gotovo usodopoln, molčeč, toda skrajno negativen gospodarski faktor Jugoslavije.

Pravo dušno življenje izginja v družbi, na njegovo mesto stopa otopenost in brezobzirnost. Iz našega javnega življenja je izginilo navdušenje za skupnost, na njegovo mesto je stopila strast.

Iz naše družbe izginja zanimanje za vse lepo, na to mesto pa stopa narodu škodljiva brezbriznost. Oglejmo si le nekoliko bližnje življenje izobraženih stanov na kmeth in v mestu. Je vse to razumništvu tako, da bi bilo zmožno vzgojevati in voditi nižje stanov? Kakor gosta megla lega alkohol in pivske navade na možgane, da se zakriva zrno pravega človekoljubja.

In nižji stanovi, delavstvo? Njegove razmere so slabe, a da postanejo boljše, je treba, da delavec spozna, da živi velikokrati vsled nezmernosti v denarni in moralni bedi. Delavec, ki je mrk in

nezadovoljen, spi je kozarec žganja, nalije se s pivom ali vinom in svet se mu zdi lepši, njegov položaj je prenesljiv, — revež dalje trpi in molči. V poznejšem stanju obnemore tudi volja, izgubi se impulzivnost in na mesto tega stopi resignacija in letargija. Alkohol so one težke verige, ki tišče delavca k tlom, da se ne zaveda svoje moči in svojega dostojanstva.

Naša prva in najvažnejša socialna in higienska naloga je boj zoper pijačevanje. Najprej proč z alkoholizmom in potem si bo narod sam z vedrim čelom in z navdušenim srcem, z zdravim telesom in s svežim umom znal priboriti pot v lepšo bodočnost.

Tvoja naloga, mladina, je, da stopiš združena v boj zoper tiranstvo pijačev, zoper ostudne pivske navade, zoper razne alkoholne vraže, ki vladajo med ljudstvom in izobraženstvom, zoper častiljive tradicije naših očetov, ki jih ponavljajo potomci v novih, še bolj izrazitih oblikah. Pokaži, da si radikalno narodna tudi v tem življenjskem vprašanju naroda, da ne spoštuješ nobenih alkoholnih avtoritet, ne častiš nobenih starodavnih pivskih tradicij, se ne uklanjaš nobenim navadam, ampak delaš edino to, kar smaraš, da je boljše zate in naš celokupen narod.

Varujmo ono najlepše, najfinejše, največje čudo, ki ga najdemo v vidnem in čutnem svetu — varujmo svoje možgane. Z zdravimi in treznimi možgani zrimo v svet — vso bol in težo življenja bomo občutili, a spoznavali bomo tudi radost in velikost življenja čisto in neskaljeno. Ne omamljenost in sanjarjenje, ampak gorko, realno življenje bo potem vir našega pravega veselja kvišku stremeteče duše v zdravem telesu.

60 let celjske okoliške šole

Danes pred šestdesetimi leti je dobila celjska okoliška osnovna šola lastno streho. Ker so obiskovali to šolo posebno v predvojnem času večinoma vsi sinovi zavednih celjskih Slovencev, zato se nam zdi potrebno, da se tega jubileja spominjamo tudi na tem mestu.

V Celju se je ustanovila šola leta 1777 in se je takrat imenovala »okrožna glavna šola«. Od tega leta pa do 1875, torej skoraj 100 let, je bila samo ena okrožna glavna šola za mesto in okolico in je bila trirazredna. Nastanjena je bila v poslopju, kjer je sedaj muzej in Glasbena Matica, nasproti opatijske cerkve.

Mestna občina je začela zidati l. 1874 novo šolo zraven tako zvane »grofije«, ker je uvidela, da je prejšnje poslopje neprimerno za poučevanje. Ko je bila šola dograjena, je dala občina dotedanje poslopje v najem kot vojašnico za deželno brambo, ne oziroma se na proteste okoliške občine. Mestni šolski svet je vpeljal v novi mestni šoli izključno nemški učni jezik, katerega pa niso bili večji otroci iz okoliške občine. Da bi otroci iz okolice smeli še nadalje obiskovati to šolo, bi morala okoliška občina plačevati velik prispevek in bi bila prisiljena pobirati od otrok šolnino. Sedaj je uvidela okoliška občina nujno potrebo po lastni šoli. Leta 1875 je okoliška občina izjavila, da je pripravljena ustanoviti in vzdrževati svojo lastno šolo. Šola trirazrednica je bila ustanovljena, a bila je brez lastne strehe. Zato so bili razredi razkropljeni po mestu. Ena učna soba je bila v Gosposki ulici, druga v nekdanjem mestnem bolniškem poslopju, tretja pa v občinski hiši.

Leta 1876 je kupila okoliška občina v mestu v tedanji Novi, sedanji Razlagovi ulici do leta 1927 obstoječo šolsko poslopje, privatno stanovanjsko hišo za 14.500 goldinarjev od meščana Tapeinerja.

Dne 9. oktobra 1876 je bila otvoritvena služba božja, katero je opravil veroučitelj g. Žičkar Jožef. Upravitelj šole je bil g. Lopan Jakob. Nato

se je vršilo vpisovanje otrok. Vpisalo se je 297 dečkov in deklic. Leta 1878 so ustanovile šolske sestre lastno dekliško šolo in okoliška šola se je pretvorila v deško šolo.

Slovenci v okoliški občini in v mestu so gotovo ta sklep, katerega so storili slovenski zastopniki, z veseljem pozdravili. Vsaj so ti sklepi veljali v prvi vrsti slovenski mladini, katere žalostni položaj na nemški ljudski šoli je omehčal srca slovenskih zastopnikov, da so se tako energično lotili tega dela. Tudi slovenskim staršem je bilo s tem ustrezno, kajti le s težkim srcem so pošiljali svoje otroke v nemško šolo. Z otvoritvijo slovenske šole so postale mestne šole bolj prazne. Izgubile so najboljše otroke. Začelo se je agitirati za nemško šolo. Objubljali so dobre službe in druge ugodnosti. Ta boj za slovensko šolo je trajal do prevrata.

Mnogo slovenskih družin v mestu je na sijajen način pokazalo pravo slovensko zavest in ponos. Kljub tesnim in slabim šolskim prostorom ter revni opremlitvi so te družine pošiljale svoje otroke v slovensko šolo. Obiskovanje okoliške šole je bilo najzanesljivejše merilo v narodnem oziru.

V zlati knjigi okoliške deške šole so vpisani možje vseh stanov, ki zavzemajo danes važna in odlična mesta po vsej naši domovini. Med temi imeni najdemo duhovnike, odvetnike, zdravnike, odlične posestnike, profesorje in odlične javne delavce, pesnike in pisatelje.

Po prevratu je okoliška občina znova začela misliti na novo šolo. Leta 1922 je kupila svet za šolo. Leta 1926 je pričela zidati in leta 1927 je bila končana krasna stavba okoliške deške šole.

Naj bi bila okoliška deška šola še nadalje v čast in prid narodu in v blagor naši mladini.

Snežni viharji so trajali nad 50 ur

Ljubljana, 8. oktobra.

Snežni viharji v Sloveniji so trajali dobrih 51 ur neprestano od torka ob 5 zjutraj do danes dopoldne. V Ljubljani je nehala snežiti okoli 8.30. Vse je kazalo, da se bo nebo zjasnilo in so se oblaki tudi začeli razganjati. Pritisnil je tudi mrazem mraz. Bil pa je le kratek odmor, kajti ob 14 je začelo deževati.

Mnoge turiste in ljubitelje planin skrbi usoda oskrbnikov raznih planinskih koč, za katere je SPD odredilo, da ostanjejo odprte še do 15. okt. Po visokih gorah so besneli viharji in oskrbniki so bili ves čas odrezani od sveta. Težavno pa jim je, spustiti se v doline zaradi nevarnosti plazov.

Kako ogromno škodo je napravilo snežno neurje po vsej Sloveniji na raznih kulturah, na poljih in gozdovih, ni zaenkrat mogoče podati točnejših podatkov. Sadovnjaki, razvrščeni po Gorenjskem, Stajerskem, Dolenjskem in po drugih krajih so močno trpeli zaradi težine snega v ravnini, v višjih legah ni tolike škode. Kdor ni skrbel za pravočasno tresenje snega z drejva, bo pa občutil veliko škodo, ki je ne bo mogel v krajšem času izravnavati. V vinogradih se je grozdje večidel še nahajalo na trsu. Nevarnost je, da se grozdje ohladi, če pritisne še mraz, in da bo tako vre-nje mošta močno ovirano zaradi nizke tempera-

ALBUS domače milo

Dobiva se povsod!
Pazite na ime Albus!

Osem ljudi živi pod drevesi

Maribor, 8. oktobra.

V obupnih življenjskih razmerah živi v malem gozdičku na Tezmem med vojaškim vežbališčem in železniško progo skupina ljudi, ki si ne morejo najti nikjer zavetja in strehe. Pod drevesi se je pred meseci naselila s svojim pohištvom in šesterimi nedoraslimi otroci 42 letna vdova Julijana Jamnik, pristojna k Sv. Križu nad Mariborom. Iz nekaterih kosov preprelega pohištva si je napravila zavetišče, ki nikakor ne more nuditi primerne strehe in zavetja pred mokrotnim in mrazom, ki sta sedaj nastopila. Kmalu se je k njej preselil še 100% invalid Josip Gaube, katerega so s svojočasno Avstrijo kot našega državljana izgnali. V Avstriji je prejemal invalidnino, pri nas je pa ne dobiva. Zasluži si od časa do časa nekaj, kadar pomaga nekemu žagarju. Vdova ima šestoro nedoraslih otrok. Najmlajši ima jedva šest mesecev, najstarejši pa 12 let. Mrzlo vreme zadnjih dni je povzročilo, da je troje najmlajših že obolelo ter so jih sprejeli začasno v bolnišnico. Ostale male revčke še čaka ista usoda. Pred mrazom in

dežjem si iščejo otroci preko noči zavetja v vagonih na tezenskem kolodvoru, čez dan pa se tja ne morejo. Živijo se edino s tem, kar naberačijo skupaj z materjo. Mati otrok in invalid, ki živi pri njej, najbrže ne moreta biti povsem normalna, da si nista mogla najti primernejšega zatočišča. Reveža pa sta kljub temu in zaslužita, da se ljudje zanju zavzamejo. Največji siromaki pa so otroci, ki so zašli v to črno revščino povsem po nedolžnem, brez lastne krivde. V razmerah, v katerih sedaj žive, bodo gotovo propadli telesno in moralno. Saj je obupno, če pomislimo, da je ta nedorasta deca izpostavljena lakoti, najhujšemu mrazu in mokrotni brez prave obleke, da jim je edino zavetje par desk in star strgan dežnik in morda tu in tam še kakšno noč živinski vagon. Občinska uprava na Pobrežju, ki se včasih rada potrkna na prsi zaradi svoje socialnosti, naj bi tukaj napravila red ter ljudem, ki žive na njenem ozemlju človeka nevredno življenje, oskrbela primernejše zatočišče. V takšnih razmerah ti reveži ne smejo več ostati.

Zakaj ne bi bili tudi Vi dobro in okusno oblečeni,

ko imate tako izbiro modernih in okusnih vzorcev našega priznane prvovrstnega pa vendar cenenege blaga

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarijev po metru

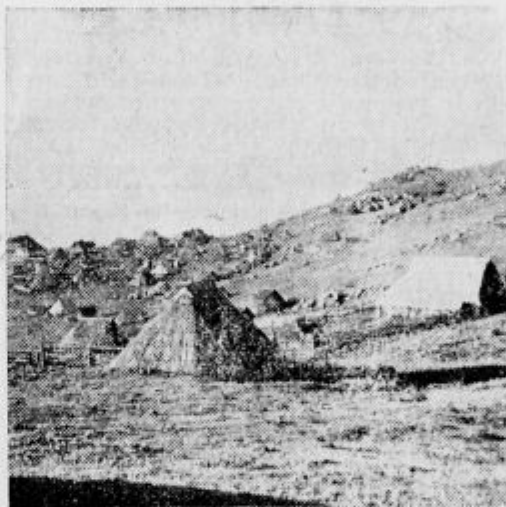
VLADA TEOKAROVIĆ & KOMP.
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

Na Veliki planini se že pripravljajo

Letošnji zgodnji sneg, ki je v naše hribe prinesel že pravo zimo, izgleda, da tudi v dolini ne pada samo kot »vzorec brez vrednosti«; saj je dolina tako rekoč »debelo zasnežila«. Seveda to starejšim smučarjem ne dela posebnih iluzij, ker vsi vedo, da bodo letos še prav topli in solčni dnevi.

Vse pa je zdramil iz njih zapoznelega poletnega razpoloženja in jih spomnil da se je treba začeti pripravljati na zimo. Tako je tudi velike in maloplanince ter gojščane spomnil, da bi bilo dobro malo pogledati v planino in si pripraviti svoje zimske kvartirje.

Veliko se pri nas govori in piše o naših velikih zimskih centrih, o svetovno znani Planici, o Pokljuki, o Bohinju, Kredarici itd. itd., ki vsi slovijo po svojih lepih smučiških terenih in izredni udobnosti in komfortu. Ni pa vsem znano da imamo mi tudi veliko število zimskih turistov, ki vsega tega ne zmorejo, ampak so prisiljeni, da si lepoto zime poiščejo drugod in da si vse udobnosti, ki jih drugi kupujejo za drag denar, ustvarijo sami, z delom lastnih rok. Zato pa je treba veliko idealizma in požrtvovalnosti.

Eden takih zimskih centrov je Velika planina, ki sestoji iz treh planin, iz prve Velike planine, iz Male planine in Gojske planine. Vse tri imajo okoli 120 pastirskih koč. Večina teh koč je že skozi precej let preko zime oddana v najem turistom, ki so si jih polagoma preuredili in si ustvarili naravnost udobna bivališča. Zato pa je potrebno veliko truda, s katerim pa ti ne štedijo.

Tu živi popolnoma svojevrsten »narod«, vedno

delaven in vesel. Ti uživajo tukaj res pravo planinško življenje; saj so navezani le sami nase in na delo svojih rok.

Ko bi jih le videli, kako se vestno pripravljajo na zimo. Po vsej planini je tolklo, pelo in hreščalo. Eni so popravljali streho in razbita vrata, drugi so čistili svoje kamre, v hosti pa je pela sekira in žaga; povsod pa vesela pesem, smeh in veselje. Njih glavna briga je sedaj v jeseni, da si pripravijo drva za čez zimo, ker pozimi za to ni več časa. Pa tudi podnošen je ta narod na svoje delo. Ko bi jih vprašal, ali bi zamenjali za »nobel« družbo v naši Planici, bi se ti le zaničljivo nasmehnili.

Slaba vinska letina

Ormož, 7. oktobra.

Običajno se v naših krajih vinska trgatve ne začnejo pred 10. oktobrom. Letos je bila izjemna. Nekateri vinogradniki so pobrali to malenkost, ki je peronospora ni bila vzela, že pretekli teden, glavni naskok pa smo nameravali napraviti v ponedeljek, 5. oktobra. Vreme je bilo naravnost vabljivo, vse solnčno in jasno. Toda kakšno razočaranje v terek zjutraj, ko nam je sever prinesel snega, ki naltava skoro neprenehoma že drugi dan. Potrži in žalostni postajamo doma in čakamo, čakamo. Saj dosti ne bomo pričakovali, ker je letošnji donos gorje tako malenkosten, da ni dosti vinogradnikov, ki bodo imeli pokrite stroške. Mnogi zagotavljajo, da se je med delom več pijače potrošilo, kot se je bo pridelalo. Seveda ni pri vseh enako. Po približni cenitvi bo letošnji pridelek nasproti lanskemu za eno desetino ali dvanajstino, ponekod več, drugod še manj. Tako na primer vzbuja splošno začudenje, da se je na nekem zelo velikem vinogradniškem kompleksu nabralo na enem oralu povprečno po 20 litrov. Lani je bil povprečen dober pridelek 20 hl na enem oralu. Torej je ta vinogradniška skupina dala samo eno stotinko lanskega povprečnega pridelka. Mošči so nekoliko boljši od lanskih, cene pa se nam ne obetajo znatno višje od lanskih, zato so vinogradniki oprezní in čakajo, kajti vino se bo še lahko prodalo, saj lanskega pridelka je le še malo v zalozah, letošnji pa je tako pičel. Upamo, da ne bo banafan napolnjeval založnih kleti nakupovalcev in šel ven kot pristni ljutomeran. To se mora preprečiti, če bi bila kaj taka nakana.

Ivan Zajc - 60 letnik

Dne 5. okt. pred 60 leti se je rodil »Na Krogu« v Hlevišah pri Sv. Treh kraljih g. Iv. Zajc, industrijalec v Zireh. S 14. leti se je prišel učiti v Ziri čevljarstva, se tu l. 1900 oženil in ustanovil samostojno obrt. Z izredno pridnostjo je dosegel, da so danes njegovi solidni izdelki znani po vsej državi. Poleg čevljarstva industrije v Zireh vodi tudi podružnico v Kninu in Otočcu. L. 1933 je razstavil svoje izdelke na svetovni razstavi v Londonu in bil odlikovan z zlato kolajno.

Pa tudi drugače je g. Zajc znan daleč na okrog. Dobro razvitega organizacijskega življenja v Zireh si brez g. Zajca niti misliti ne moremo. Saj je sodeloval pri ustanovitvi skoraj vseh drugih in družb, in tudi sedaj še vodi ali sodeluje v vodstvu Združenja obrtnikov, Strojarne in usnarne, Čevljarске zadruge, Vodovodne zadruge, Avto družbe, Posojilnice itd. Tudi pri ustanovitvi Prosvetnega društva leta 1908 je veliko pomagal.

G. Zajc pa je znan tudi kot zelo socialno čuteč mož. Sodeluje skoraj pri vseh dobroteljskih akcijah in sam obuje vsako leto večje število revnih šolarjev.

Ko je pretekli mesec staklo v Zireh 120 čevljarjskih pomočnikov v boju za izboljšanje plač, so služile plače, ki jih on daje svojim uslužbencem, za podlago pri pogajanjih za kolektivno pogodbo.

Lani je bil imenovan tudi za ključarja župne cerkve sv. Martina v Zireh.

Ob 60 letnici izražamo Slovenčevi bralci željo, da bi dočakal g. Zajc sredi svoje družine še mnogo jubilejev in da bi mu bilo dano delati še dolgo v korist vseh Zirovcov.

Slovenska Krajina

Župnika Faflik in Fieko 50 letnika. Pri Sv. Benediktu v Prekmurju župnikuje 50 letnik g. Franc Faflik. Ze 20 let je pastir v ti hriboviti in mali fari. Rojen je bil 1886 v Soboti, v mašnika je bil posvečen 1909. Jubilar je znan širom Prekmurja kot radodaren in gostoljuben gospod. Sam smeh ga je. Bil je nekaj časa tudi banski svetnik in je sploh aktivno sodeloval v politiki. Ko je pa videl zahrbtnosti in denunciacije, se je umaknil s pozornice in prepustil politiko tistim, ki so ga denuncirali. Je poštenjak skoz in skoz in o vsakem misli najboljše, dokler si sam ne opeče prstov. Bil je tudi odlikovan z redom sv. Save V. razreda. Živi sredi luteranov, ki ga pa radi njegove poštenosti in priavičnosti ravno tako ljubijo kot katoliki. Prijatelji so ga že večkrat nagovarjali, da naj zapusti slabo in hribovito faro in prosi za boljše, pa nikakor noče zapustiti svojih dobrih faranov Goričancev. — Ne daleč od Sv. Benedikta, v Markovčih župnikuje drugi jubilar, g. Karel Fieko, rojen 1886 v Borečah v fari Gornji Petroveci, ki je bil istotako posvečen v mašnika 1909. leta in že 18 let pastiruje v tej skriti fari tik madžarske meje. Vsa ta leta se veliko trudi za poglobitev verskega življenja med svojimi farani in za lepoto hiše božje. Obema jubilarntoma tudi mi iskreno čestitamo

Drobne novice

Kalendar

Petek, 9. oktobra: Posvečevanje cerkva. Dionizij, škof.

Novi grobovi

† V Rakovici pri Kranju je umrla gospa Marija Rakovec, roj. Košanah. Pokopali jo bodo v soboto ob 9 dopoldne na pokopališču v Smartnem pri Kranju. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poročila sta se v Konjicah g. Polegek Karel, železniški uslužbenec, in gđ. Goran-jak Martina, hčerka posestnika g. Gorenjaka iz Skale. Gđ. Gorenjakova je bila dolgo časa vrla cerkvena pevka in naročnica več katoliških listov in revij. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

si lahko pomaga na ta način, da vsa mesta, ki so predolga, izpusti (taka mesta so v oklepajih). Vsakemu prizoru je pridejan scenarij, kar praktično uporabo dela samo poveča. Knjižico je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane 18 Din. Naročniki knjižnih zbirk uživajo 25% popusta.

— Izporek rodbinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Melhiorju Čuperlu, pristojnemu v občini Št. Vid nad Ljubljano, v »Gornik«.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 7. t. m. je objavljena »Uredba o disciplinski odgovornosti šolskih nadzornikov in učiteljev narodnih šol«, dalje »Opozorilo vsem obrtnim, trgovskim in industrijskim podjetjem o rednem poročanju inspekciji dela banske uprave in o objavi banske uprave o poročanju občinskih davščin v občini Selnica ob Dravi«.

Luise Ulrich in Gustav Diessl
v prekrasnem vefilmu dunajske produkcije

Helena Sence preteklosti
Jutri v kinu Matici

— Za glavno skupščino Zdržne zveze v Ljubljani je z rešenjem ministra za promet št. 18.954 od 6. 10. 1936 dovoljena udeležencem polovična vožnja od 10. do 14. t. m. Udeleženci kupijo na odhodni postaji cel vozni listek in rumeno legitimacijo (obr. 13 K). Pri dohodu v Ljubljani voznega listka ne oddajo. Na skupščini dobijo na rumeno legitimacijo potrdilo o udeležbi, katero pri odhodu iz Ljubljane dajo na blagajni žigosati. S tako potrjeno legitimacijo velja vozni listek tudi za vožnjo nazaj.

— Razrešen župan. Z odlokom banske uprave je bil razrešen svojih funkcij dr. Dobravec, župan občine Radovljica.

— Volitev v Zbornico za TOI. Razpis volitev določa, da ima vsak volivec ne glede na število obrtnih pravic samo en glas. Zato se opozarja vsi pripadniki Zbornice, da povzročijo do 13. oktobra t. l. svoj izbris v onem volivnem telesu oziroma imeniku, kjer nimajo namena voliti. Kdor tega ne stori, izgubi sploh vsako volilno pravico. Prijave je poslati pristojnemu Zdrženju oziroma Krajevemu volivnemu odboru.

— Občinske volitve za občino Dvor v novo-mestnem okraju bodo 15. novembra t. l.

Da!

ZOPET NOVOSTI
ZA DAMO IN GOSPODA

MANUFAKTURA

Soivan

— Izletniški vlak Ljubljana-Jesenice. Povodom odkritja spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Jesenicah bo vozil v nedeljo, dne 11. oktobra t. l., na progi Ljubljana gl. kol.-Jesenice izletniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 6 uri in prihodom na Jesenice ob 7 uri 32 min. V obratni smeri bo vozil isti dan za povratek udeležencev izletniški vlak z odhodom z Jesenice ob 20 uri 28 min. in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 22 uri 12 min. Oba izletniška vlaka bosta imela postanek na vseh postajah in postajališčih od vključno Škofje Loke do Jesenice in obratno.

— Po krivici odpovedana vožnja. Nedeljsko »Jutro« prinaša dopis iz Breznice na Gorenjskem, kjer se dotika razmer v KDE in v ilustracijo navaja kot v nebo vpijočo krivico, da je bila pogodbenemu vozniku Janezu Noču s 1. oktobrom 1935 odpovedana vožnja. Nadalje navaja, da se je zanj potegnil skoraj ves občinski odbor na Breznici in na pristojno mesto poslal vloge, ki naj bi povzročila, da Janez Noč zopet pride do voženj. Ne dvomimo, da je Janez Noč potreben zaslužka, vendar nam ni jasno, zakaj bi se moral skoraj ves občinski odbor tako vneto zanj potegovati. Človek bi sodil, da najbrž zato, ker ga odborniki dobro poznajo, kar pa na žalost ne odgovarja resnici. KDE so se pri svoji odpovedi ne glede na druge številne prilože ozirale zlasti na dopis, ki ga je poslal KDE stranka, pri kateri imajo KDE skladišče. In ta stranka je črno na belu napisala, da temu vozniku ne dovolijo več vstopa na dvorišče in da naj pošljejo KDE drugič drugega voznika. Zakaj je bila izrečena ta prepoved, pa naj pove voznik županu in občinskim odbornikom sam, in uvideli bodo, da odpoved nikakor ni bila krivična, ne glede na to, da so jo imele KDE po pogodbi pravico odpovedati v dogovorjenem odpovednem roku.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju v uporabo naravne »Franz-Josefove« gredenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br 15485, 25. V. 35.

— Rešite onemogle lastavice. Slabo vreme in pa sneg sta zajela nebroj selečih se lastavic, ki so prepuščene pogini, radi česar se vsi prijatelji pte naprošajo, da vse take onemogle ptice po možnosti pošljejo takoj Ornitološkemu observatoriju v Ljubljani, Gosposka ulica 15, ki jih bo odpremil naprej v Split, da jih tam spuste.

— Ljudska igra: Mlinar in njegova hči. Spisal Ernest Raupach, za slovenske odre priredil Adolf Rohida. Ljudski oder VII. zvezek. Ljubljana 1926. — Igra je stara že 100 let in vendar jo še danes povsod igrajo. Zlasti na Vseh svetih dan, ko obhajamo spomin na naše rajnike, zaživi še dandanes v naših odrih in gledaliških stari Raupach s Konradom in njegovo pisalko. Kljub temu, da so jo že mnogi odri vpriporili, jo na ta dan vedno znova postavijo na oder. Saj je že tako udomačena, da ljudem kar nekaj manjka, ako se na Vsesveto pogini in zopet ne pojavi. Prirejena je tako, da je tudi najmanjši podeželski oder lahko vpripori, ker so v opombah pridejani vsi potrebni nasveti za vpriporitve z najmanjšimi sredstvi. Igra ima štiri ženske in pet moških vlog. Režiser

— Nova založba v Ljubljani (Kongresni trg) je popolnoma prenovila in razširila svojo »knjižarno«. V njej dobite najnovejša dela iz družabnega, političnega in umetnostnega slovstva, pa tudi najbolj izbrana dela svetovne književnosti. Iz svoje založbe posebej opozarja na Cankarjeve in Finžgarjeve zbrane spise, ki jih dobite tudi v posameznih zvezkih.

— Dr. Ivan Kimovec, odvetnik v Kranju, se je preselil s pisarno v Ljubljano. Prevzemnik pisarne je dr. Stanko Savjice, odvetnik v Kranju.

— Nevarni padec ponoči. Z Vrhnike je včeraj reševalni avto prepeljal v Ljubljansko bolnišnico 42 letnega žinskega prekupeca Franca Langenvaldterja. Langenvaldter je na svojem stanovanju ponoči padel v globino kakšnih 5 metrov ter si zlomil nogo.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz Josef grenčice«.

— Nesreča pri delu. Iz Trčiča so pripeljali v Ljubljansko bolnišnico 22 letnega Jožeta Freliha, hlapca na Borovnem posestvu. Pri delu mu je padel na levo nogo težek hlod in mu jo zlomil.

— Nesreča na kmečki peči. Na pristavi pri Velikem Gabru na Dolenjskem se je pripetila huda nesreča dvehletnemu posestnikovu sinu Antonu Struni. Doma so zakurili kmečko peč, na kateri pa se je mali Tonček močno opekel. Ostal je več dni v domači oskrbi, včeraj so ga pa morali prepeljati v Ljubljansko bolnišnico.

Ljubljana

— Povodom druge obletnice smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja se vrši danes, 9. t. m. ob 10 dopoldne v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja cerkvena komemoracija za blagopokojnega kralja. V pravoslavni kapeli bo žalno bogoslužje ob 11, v evangelijski cerkvi pa ob 10.

— V spomin obletnice tragične smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja priredijo vsa viška društva žalno komemoracijo v petek, dne 9. oktobra 1936 ob 1/20 pred spomenikom kralja Aleksandra. Na Viču v Ljubljani. Vabim Ljubljansko prebivalstvo, da se te žalne slovesnosti udeleži in izkaže čast in vdanost manom nepozabnega vladarja. — Predsednik mesne občine dr. Adlešič Juro I. r.

— Zveza združenj gostilničarskih obrti dravske banovine v Ljubljani poziva vse članstvo, da na dan 9. oktobra, ki naj bi bil dan žalosti in posvojen spominu našega blagopokojnega in nepozabnega vladarja, ne izvaja v svojih lokalih nobene godbe.

— Pošta hranilnica, podružnica v Ljubljani, radi obhajanja druge obletnice smrti kralja Aleksandra dne 9. t. m. ne posluje.

— Kinematografi Matica, Sloga in Union so danes zaradi narodnega žalovanja zaprti.

SENZACIJA!

NINO MARTINI

Najlepši tenorist — naslednik slavnega Carusa poje arije iz oper **Puccinila, Massenet in Leoncassola** v vefilmu »IDOL OPERE« Jutri premiera v KINU SLOGI

— Pogreb umrlega Geze Graberja bo danes ob 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu Tovariši in znanci so vabljeni, da se pogreba v čim večjem številu udeležijo.

— II. Prosvetni večer, ki bo danes ob 8 v vorandni dvorani hotela Union, je posvečen koroškimi Slovincem. Kakor smo si v zadnjem Finžgarjevem predavanju ogledali značaj Gorenjaka, tako nam bo predaval g. dr. Janko Arnež danes zvečer in orisal Korošca. Mehkoba koroškega značaja se predvsem kaže v koroških narodnih pesmih. Zato bo njegovo predavanje prepleteno tudi s koroško pesmijo. Na sliki pa bo pokazal gospod predavatelj šege in običaje ter nošo koroških Slovincem. Tudi v tem namreč odsevajo značilnosti značaja. Pokažimo z lepo udeležbo na predvečer obletnice plibiscita, da je v naših sreih še odprta rana, ki velja slovenskemu delu Koroške. Predprijaja vstopnik Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7. Sedeži 3 Din, stojšča 2 Din, za dijake 1 Din. Celoletni abonma za katerikoli poljuben sedež 40 Din.

— Obligačinski posojilo Ljubljanske mestne občine. Na nekaterih lepkih, ki jih je mestna občina te dni razpisala v zadevi razpisane obligacijskega posojila, so pomotoma izostala imena sledečih treh zavodov, ki so tudi pristopili k sodelovanju ob podpisovanju posojila, in sicer: Zadržna hranilnica, Vzajemna posojilnica in Splošno jugoslovansko bančno društvo d. d., podružnica v Ljubljani. Tudi pri teh se lahko podpisujejo obligacije pod istimi pogoji, kakor pri drugih, ki so navedeni v lepkih.

— Razstava Umetniške skupine G. A. Kosa, Mihe Maleša, Franca Gorieta in češkega gosta iz Prage Jana Slavička je odprta dnevno od 9 do mraka. Vse ljubitelje naše umetnosti opozarjamo na zanimivo novost, to so permanentne vstopnice. Za osebo stane 15 Din s katalogom. Enkratna vstopnica za razstavo je 5 Din, dijaki 3 Din. V skupinah pod vodstvom profesorja p 1 Din. Na razpolago razkošno opremljen ilustriran katalog. To pomembno razstavo toplo priporočamo.

— Konjske dirke, ki bi se morale vršiti dne 11. oktobra, so vsled slabega vremena preložene na prihodnjo nedeljo dne 18. oktobra. Prijaviteljnim dirkačem sporočamo, da bo dirkališče v Fužinah za trening od ponedeljka zopet na razpolago.

TOMBOLA V KRANJU

preložena na 18. oktober

— Ekskurzija ljubljanske sekeje Zdrženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov h gradnji železniške zveze Sevnica-St. Janž bo vsekakor v nedeljo, 11. t. m. Prijave se zaključijo v soboto, 10. t. m., dopoldne.

— Kupne pogodbe. Zemljiškoprometna komisija pri okrajnem sodišču v Ljubljani rešuje sedaj nad 150 prošelj, tičežih se odobritve sklenjenih kupnih pogodb zaradi hiš in parcel. V zemljiški knjigi je opažati sedaj nekaj zastoj v pogledu prenosa lastninske pravice na razne kupce.

— Čiščenje ulic in cest. Po ulicah in cestah ljubljanskih je bila velika brozga, ki je mestoma ovirala nagei razvoj prometa in so bili zlasti pešci v vedni nevarnosti, da jih dirjajoči avtomobili ne oblatijo od glave do pete. Cestno nadzorstvo je včeraj jutraj začelo s čiščenjem ulic, cest in trgov. Zaposlenih je do 170 stalnih mestnih delavcev.

— Sodišču izročeno pustolovec. Policijska uprava je izročila okrožnemu sodišču mladega, 26 let starega pustolovca in sleparja Jožeta Strumpfa, po rodu z Dunaja, pristojnega v neko občino pri Mariboru. V Ljubljani in okolici je izvršil več raznih sleparij, toda oškodovanci niso utrpeli večjih vsot, ker se je laži-inženjer Fischer in laži-direktor Klementič zadovoljil z malenkostmi. Nastopal je kot kavalir, ki želi poročiti pošteno dekle, ali pa kot posredovalec služb.

Maribor

Meščani!

Mariborčani se bomo danes 9. t. m. s težkim srcem in z bolesto spominjali krute usode, ki nam je pred dvema letoma ugrabila našega nepozabnega blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Vabim meščane, da razbesijo danes na svojih hišah žalne zastave in da opustijo v svojih zasebnih stanovanjih veselo in hrupno glasbo. Lastnike trgovskih in obrtnih lokalov pozivam, da dopoldne med 10. in 11. uro zapro svoje lokale. — Predsednik dr. Juvan.

*

— Obletnica marsejske tragedije. Danes je druga obletnica usodnih strel, ki so v Marseju končali življenje naša kralja Aleksandra I. V spomin te žalostne obletnice se bo vršila danes dopoldne ob 10. v stolnici spominška žalna slovesnost, katere se udeležijo vsi predstavniki uradov in korporacij. Državni, banovinski in občinski uradi danes ne bodo poslovali.

— Lastovke potujejo z brzovlakom v Benetke. Tudi v mariborski okolici je zajel sneg in burja cele trume lastovk. Uboge ptičke so se vse iznemogle zaletete v človeška bivališča. Do Maribora jih je priletela veliko tropa skupaj, ki se je tu razdelila. Del je odletel proti Pohorju ter se tam čisto razbil. Nekateri ptice so ostale po naseljih na severni strani Pohorja in te so ljudje polovili, druge pa, ki so odletele naprej, so gotovo poginile. V sredo so spravili z Ribnice na Pohorju v Maribor 250 lastovk, včeraj pa še 50. Društvo za zaščito živali v Mariboru, ki je pod vodstvom svojega predsednika viš. vet. nadsvetnika Pirnata organiziralo reševalno akcijo ubogih ptic, jih je včeraj odpotalo z brzovlakom v Benetke. Danes pa je društvo organiziralo reševalno akcijo za obnemogle ptice po Dravskem polju, kjer se jih je več sto zateklo v stolpe in na kozolce ter so jih dobri ljudje polovili. Tudi te ptice so odpotali z brzovlakom na topli jug, da ne bodo poginile.

— Poročila sta se včeraj sekundari mariborske bolnišnice g. dr. Tomineš, sin gimnazijskega ravnatelja v p. dr. Josipa Tominskega, in gospodična Erika Završnik iz Maribora. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

— Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov v Mariboru vabi svoje člane in članice na občni zbor, ki se bo vršil danes popoldne ob 15. uri v lokalni Pedagoške centrale, učiteljska šola.

— Posestna izporemba. Mestna občina je prodala hišo in parcelo v Trstenjakovi ulici 3 Stanislavu Cotoumu za 75.150 Din.

— Jutri zvečer »Prva legija«. Malčeva režija znamenite jezuitske drame »Prva legija«, ki je imela po vseh svetovnih odrih, kjer je bila igra, nezaslišane uspehe, bo imela gotovo svojo moč in privlačnost, prav kakor lani, ko je režiral z velikim uspehom švicarsko dramo »Izdaja pri Novari«. Hkrati bo nastopil g. Malec prvič v našem gledališču tudi kot igralec. Kakor vemo iz kritik, je imel g. Malec ob svojem lanskem nastopu v ljubljanskem gledališču vseskozi velik in prirčen uspeh ter ga čaka kot igralca še lepa bodočnost. »Prva legija«, ta izrazita in docela svojevrstna katoliška umetnina, bo našla nedvomno tudi v Mariboru svoj odziv in naj nihče ne zamudi prilike, ogledati si to prekrasno in na moč vredno delo.

— Kaj pa zdaj z Ljubsko fronto? Preteklo nedeljo se je mudil v Zagrebu vodja Mačkovega gibanja Vekoslav Kukovec z nekaterimi svojimi prijatelji. Bili so sprejeti pri dr. Mačku. Kakor smo doznali, da je dr. Maček znova potrdil dr. Kukovec kot edinega vrhovnega voditelja slovenskih mačkovcev, obenem pa je izrazil svoje nezadovoljstvo, da se je mačkovsko gibanje združilo s socijalisti in komunistično usmerjenimi elementi v »Ljudsko fronto«. Dr. Maček je baje zahteval od dr. Kukovca, naj zapusti svoje dosedanje zaveznike ter postavi mačkovski pokret v Sloveniji na lastne noge. In dr. Kukovec mu je to tudi obljubil. Potemtakem bi »Ljudska fronta« v Sloveniji propadla, ker bi izgubila svoj najmočnejši adut ter bi jo morda v bodoče tvorile le še redke vrste desničarskih in levičarskih marksistov ter ostanki razbite JNS.

— 12 otrok, obolelih na davici, so naenkrat bili pripeljali v mariborsko bolnišnico. 9 otrok je iz občine Ribnica na Pohorju, 3 pa iz občine Podvelke. Bolezen dosedaj še ni zahtevala smrtnih žrtvi.

— Smrt pobira. Na Ruški cesti 13 je umrla v visoki starosti 80 let gospa Pavla Grizold. Bila je srčno blaga in dobra žena in jo bodo njeni svojci težko pogrešali. Pogreb se vrši jutri popoldne ob 16.15 na magdalenskem pokopališču. — V Cankarjevi ulici 14 je umrl g. Ernest Rišav, uradnik tovarne svile Thoma in bivši lastnik gostilne v Mlinski ulici, kjer sedaj stoji omenjena tovarna.

Dosegel je starost 60 let. Pogreb bo jutri ob pol 4. popoldne. Svetila plemenitima pokojnikoma večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

— Z obroki na svetovno razstavo. Mariborski »Putnik« bo pridelil na spomlad 14-dnevni izlet z avtokari v Pariz na svetovno razstavo. Vožnja in celotna oskrba bo znašala po osebi 4500 Din. Da se omogoči udeležba tudi manj imovitim slojem, zamorejo itneresenti odplačevati omenjeno vsoto v mesečnih obrokih. Vsa tozadevna pojasnila se dobe pri »Putniku« v Mariboru in njegovih podružnicah.

Mariborsko gledališče

Petek, 9. oktobra: Zaprtje.
Sobota, 10. oktobra ob 20: »Prva legija«, — Premiera.
Nedelja, 11. oktobra ob 20: »Pohujšanje v dolini svet Horijanske«.

Celje

— Na obletnico smrti blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja naj hišni posestniki razbesijo na svojih hišah žalne zastave. Lastniki obrtnih in trgovinskih lokalov naj imajo danes med 8 in 10 zaprte svoje lokale.

— 2.600.050 Din brezobrestnega posojila za Delavski azil. Včeraj je dobil župan gosp. Mihelčič od ministra gosp. dr. Kreka brzojavno obvestilo, da je Osrednji urad za posredovanje dela v Belgradu dovolil mestni občini celjski 2.600.000 Din brezobrestnega posojila za gradnjo Delavskega azila. Ko bodo odstranjene se zadnje tehnične zapreke, kar upamo, da se bo kmalu zgodilo, bo mestna občina takoj pristopila k gradnji za Celje za tako potrebne socialne ustanove. Tako bo v kratkem dobilo Celje reprezentativno palačo, v kateri bodo prostori prepotrebne Borze dela in Delavskega azila ter mestnega javnega kopališča.

— Intimna proslava 60 letnice obstoja okoliške deške narodne šole. Včeraj dopoldne je okoliška deška narodna šola na prisrčen način proslavila namesto danes 60 letnico svojega obstoja. V telovadnici so se zbrali ob 11 dopoldne učiteljski zbor z upraviteljem gosp. Kramarjem, vsi učenci ter mestni župan gosp. Mihelčič in okrajni šolski nadzornik gosp. Pestevšek. Upravitelj šole gosp. Kramer je podal v lepem obrisu zgodovino postanka in razvoja šole. Sledilo je več deklaracij in tri pevske točke. Pesmi so zapeli učenci pod vodstvom učitelja gosp. Viktorja Kovača. Slovesnost je bila zaključena z državno himno. V spomin na 60 letni obstoj šole bodo danes v petek po žalni službi božji pogostili v šolski telovadnici vsi šolarji.

— Umrli je na Spodnji Hudinji v sredo krojaški mojster gosp. Terbuč Konrad. V bolnišnici je umrl 30 letni čevljar iz Škofje vasi gosp. Belak Anton. N. v m. p.!

— Prisrčno slovo vnetemu prosvetnemu delavcu. Te dni odhaja iz Celja v Zagreb, poslovodja podružnice Meiml, gosp. Vilko Korencan, na novo službeno mesto. V sredo zvečer se je pri sestanku fantovskega odseka predsednik gosp. dr. Zdravko Kalan v prisrčnih besedah poslovil od izredno delavnega člana fantovskega odseka. Gosp. Korencanu, ki je vodil pri fantovskem odseku gimnastične vaje, želimo na novem službenem mestu v Zagrebu mnogo sreče in uspeha.

— Prekojavasije občine Vransko in Tabor. Z ukazom kraljevih nametnikov sta bila kraja Prekopa in Sv. Jeronim izločena iz občine Tabor in priključena občini Vransko.

— Kino Metropol. Danes »Moderni časi« in najnovejši Merkurjev tednik.

† Franc Crobath

V petek zvečer je v Kranju umrl v 79. letu starosti tamkajšnji ugledni industrijalec g. Franc Crobath. Lastnik trgovine manufakture, perila in splošne konfekcije. Smrt uglednega kranjskega podjetnika je globoko odjeknila, saj je pokojnika poznal izredno širok krog občinstva ter je imel pokojnik izredno mnogo znanstva. Pokojnik se je rodil L. 1857 v Strazišču pri Kranju kot sin veleposestnika ter se posvetil že zgodaj trgovini. Služboval je v Kranju, v Ljubljani in v Kočevju. Leta 1855 je otvoril v lastni hiši trgovino, ki je naglo cvetela ter je Crobath kot trgovec kmalu zaslovel krog in krog. Še sedaj je trdka nastanjena v isti hiši. Leta 1880 se je poročil z go. Marijo Polakovno. Zakon je bil srečen. Crobath je imel 4 sinove in 8 hčera. Od sinov mu je vzela dva svetovna vojna. Rden od sinov dr. Fred Crobath pa je sedaj vodja trdke. Šest hčera je poročenih z možmi v uglednih položajih. Za pokojnim žaluje tako številno drugo sorodstvo, mnogoštevilni prijatelji in znanci, osebe trdke in slovensko podjetništvo. Pogreb pokojnika bo danes ob tričetrt na 5. popoldne na kranjsko pokopališče. Pokojniku naj sveti večna luč, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

S Kočevskega

»Učiteljski tovariši piše: Na Kočevskem je od 70 nemških razredov samo še 20 nemških razredov in še v teh ne poučujejo samo nemški učitelji. Zakaj se je po številu nemških razredov zmanjšalo, pa nič ne omenja. Kočevjarji so se s svojimi nemškimi razredi bahali kot sraka s pavlim perjem. Vsolane so imele otroke slovenske matere ali slovenskega očeta. S prehojanjem pa smo dobili naše otroke v slovenske razrede, našo slovensko kri. Ne bodo več potujevali slovensko dečo kočevski učitelji v nemških razredih. Sedaj je razvidno na marsikateri šoli, koliko je kočevske mladine in še ta mladina ni čiste germanske krvi. Treba bo še prebrati kot mehke hruške.

In da nimajo v nemških razredih nemških učiteljev, toži dopisnik. Kdo je pa temu kriv? Ali ne nemško učiteljstvo samo? Ali ni tu in tam služilo v propagando nekemu drugemu bolj kot pa mogoče šoli? Ali ne sme iti kočevsko učiteljstvo iz svojega »Vaterlanda« malo po svetu, da se malo bolj utrdi v slovensčini in da ne bo slovenski jezik popolnoma pozabilo. Saj je šlo in gre še danes slovensko učiteljstvo tudi križem sveta. Pa tudi ni nikjer v zakonu, da morajo poučevati v nemških razredih Kočevjarji. Saj znajo tudi slovenski učitelji poučevati nemške, oziroma kočevske otroke.

V slovenske razrede pa svojih otrok ne damo. Bomo pa štrajkali, pravijo Kočevjarji. In otroci »štrajkajo«. Ni jih v šoli. Starši otrok poslušajo hruške. Kočevski otroci nečjejo iti v slovenske razrede »Krojarjem« (Kranjem). Mati ali oče, eden slovenske krvi, pa poslušajo zapeljive kočevske »furerje«. Ali bodo pa ti voditelji tudi zanje plačali kazni za neupravičene zamude. Najbrže ne.

Za vlagatelje Mestne hranilnice:

Vpis 6% obligacijskega posojila

Veliko zanimanje tudi za vpis v gotovini - Veliki vpisi že doslej

Po sklepu občinskega sveta z dne 19. avgusta ter po potrdilu tako notranjega kot finančnega ministra je mestno načelstvo razpisalo vpis novega 6% obligacijskega posojila v znesku 20 milijonov dinarjev. Začetek vpisovanja je 10. oktobra ter traja vpisovanje mesec dni vključno 10. novembra 1936.

Za mobilizacijo Mestne hranilnice

Naši javnosti je dovolj znano, čemu potrebuje mestna občina to posojilo. Gre za mobilizacijo našega največjega slovenskega denarnega zavoda, Mestne hranilnice ljubljanske. Kot vsi drugi zavodi tako je tudi ljubljanska mestna hranilnica trpela radi stalnega odтока vlog že od jeseni leta 1931 dalje. V nekaterih letih je ta odtok bil zelo majhen, posebno se je to poznalo letos v nekaterih mesecih. Vendar pa so se vloge pri hranilnici od leta 1931 do 1935 zmanjšale vloge od 479 odn. 392,7 milijonov dinarjev. To pomeni, da je Mestna hranilnica izplačala na kapitalu skoro 100 milijonov, če pa upoštevamo se obresti, ki so bile izplačane vlagateljem, pridemo do znatno večjih vsot, ki kažejo, da je zavod v veliki meri ustregel svojim vlagateljem, seveda pa ne vsem. Da obstaja še nadalje zaupanje v zavod, se vidi tudi iz tega, da pritekajo stalno nove vloge, ne pa samo kvote, ki se prenesajo iz starih vlog na nove račune. Seveda pa je položaj pri zavodu toliko časa nerazčiščen, dokler se ne uredi vprašanje zaštite v smislu zakonitih določil. Rešitev tega vprašanja pa je ozko zvezana z mobilizacijo zavoda, ki se da in mora izvesti. Mobilizacija bi se po zamisljenem načrtu izvedla z novim posojilom mestne občine pri Državni hipotekarni banki v znesku 30 milijonov dinarjev, katerega bi porabila za odplačilo svojih dolgov pri Mestni hranilnici. Poleg tega pa bi se del vlog izpremenil v dolgoročne obveznosti zavoda, ker bi se vloge porabile za vpis novega 6% posojila mestne občine. Nadalje bi se lahko porabile še one vsote vpisov v gotovini za zmanjšanje dolga občine pri hranilnici. Na ta način bi hranilnica prišla do znatne gotovine, ki bi se lahko porabila za vse zahteve vlagateljev že v okviru zapadlih kvot kakor tudi za izplačilo nadaljnjih večjih kvot. Sicer so vlagatelji pokazali precej razumevanja že sedaj za zavod ter tudi niso dvigali svojih že zapadlih kvot, pač pa jih pustili v zavodu na nadaljnjo upravljanje.

Tako je prišlo do razpisane novega posojila. Novo posojilo, ki bo teklo 15 let, bo nosilo letno 6%. To je znatno večja obrestna mera, kot jo donosajo danes vloge pri zavodu in gotovo je, da bo v tej višji obrestni meri za vlagatelje mikavnost vpisa večja. Drug razlog, radi katerega bodo vlagatelji radi vpisovali novo posojilo, je v tem, da bodo lahko v primeru potrebe lombardirali posojilo, kar bo lažje kot pa prodati sedaj knjižico. Gotovo bo tečaj, po katerem bodo lahko lombardirali svoje obveznice, prinesel jim več kot pa prodaja knjižic in terjatev. Poleg tega morajo računati, da se jim v ugodnem primeru obveznice izžrebojo že prihodnje leto in sicer v imenski vrednosti.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je nadalje v znamenju popolnega pomanjkanja ponudbe blaga. Producenti in trgovina zadržujejo blago, računajoč na hoso, deloma pa tudi radi nejasnih valutnih relacij, ki bodo merodajne za naš izvoz. Vedno bolj se nadalje množi število mlinov, ki so ustavili prodajo, ker ne morejo dobiti surovin. Zaradi tega so tudi cene na trg uskoro večinoma nominalne. Pšenico taksirajo na 150—160 nakladalna postaja brez blaga. Vzporedno z dvigom cen pšenice in koruze je narasla cena tudi drugih vrst žita. Tako so zahtevali za rž nakladalna postaja 125—130, oves pa 105. Za moko zahtevajo po postaji in kakovosti 265—270.

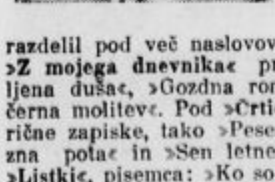
Ljubljana. Pšenica: ban. 79 kg 2%, bč. 78 kg 2% 150—155 (včeraj 142,50—145), bos. 77 kg 2% 145—150 (137,50—140). — Rž: nova 72 kg bar. 125—127 (115—117,50). — Oves: slav. 105 do 107 (100—105). — Ajda: par. Ljubljana 140 do 145 (130—135). — Koruza letine 1935: bč. in ban. 102—104 (97—98). — Činkvantin: sremski 126—128 (125—127), umetno sušen za konec oktobra 90—91 (84—86), za dobavo v novembru 92—94 (85—87).

Novi Sad. Fižol: bč., srem. beli brez vreč 160,50—162, bč. beli z vrečami 170—172,50. — Otrobi: bč., srem., ban. 76—80, bč. ladja 80 do 82. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Kulturni obzornik

Meško v češčini

Naivernejši prevajalec Meška na češko je vsekakor Antonin Horský. — Poleg drugih knjig je lani prevedel Meškov misterij »Henrik, govavi viteze, letos pa njegove krajše novele in ertice pod naslovom: »Z mojega dnevnika« (Z mého deníku) ter jih izdal v Přerovu (Společenské podniky). Knjiga obsega str. 192, ter stane 15 Kč. — Snov je Horský razdelil pod več naslovov. Tako je pod vzglavjem »Z mojega dnevnika« prevedel novele »Izgubljena duša«, »Gozdna romanca« in »Življenja večerna molitve«. Pod »Črtice« je razvrstil kratke literarne zapiske, tako »Pesem žalosti«, »Silka«, »Razna pota« in »Sen letne noči«. Ostali so kratki »Lističe, pisemca: »Ko so šumele breze«, »Koroška pota« (spomin na Bačo), »Nekdaj je to bilo...«, »Na poti življenja«, »Koroški prazniki«, »Legenda o umrli a spet oživel ljubezni«, »Pri trapištitih«, »Odpušči«, »Česa si človek želi?«, »Noče, »Ko bi padalo listje...« (iz pisem, ki jih nisem pisal), »V jeseni« in »Jutro«. Tako je Horský prevel dvajset drobnih stvari svojega priljubljene prijatelja Meška, katerega prevaja že desetletja ter jim preskrbi poleg sočnega in točnega prevoda tudi tako založbo, ki zna v lepi obliki izdati njegove prevode. Kakor je tisk in papir te knjige lep, tako bi si vendar želeli drugačne naslovne podobe, ki je ne označuje prav notranje vsebine ter je videti le reklamna vaba. — Tako je kult

Meška na češkem, kjer je izmed vseh slovenskih pisateljev v največji meri prevajal, zopet bogatejši za eno lepo knjigo, česar smo samo veselili ter moremo Mešku in prevajalcu čestitati. Tako smo bili priča tudi ob Meškovem jubileju, da se ga je češko občinstvo, med katerim je že kar domač, vsebolj spominjalo kakor naše domače, ter ga celo počastilo z več študijami, ko je bil doma deležen komaj ene. Zato bi tudi mi želeli, da bi morda kak slovenski založnik izdal lep izbor Meškovega najboljšega blaga. Prepričan sem, da bi z njim ne utonil v književni produljici današnjih dni. Horský pa želimo, da bi prav tako kot doslej svoje prevajalske zmožnosti posvečal slovenski književnosti ter jo predstavil češkemu občinstvu s takim uspehom kot jih je bil deležen dozdaj, na korist češkoslovenskega vzajemnega kulturnega dela, ki ga šteje med svoje odlične čelavce. —

Redna obrestna služba in amortizacija

Ljubljanska občinska posojila so med našimi varčevalci in kapitalisti priljubljen naložbeni papir. Pomislimo je treba, da je mestna občina ljubljanska doslej vedno v popolnem redu in točno plačevala obresti in amortizacijske kvote. Zato tudi 6% obligacijskega posojila ni danes niti mogoče kupiti, ker se ves, v kolikor ga je še neizžrebanega, nahaja v čvrstih rokah, ki ga ne prodajajo. To 7% obligacijsko posojilo iz leta 1927 v imenskem znesku 11.995.000 Din je bilo namenjeno gradbi stanovanjskih hiš v Ljubljani. Obligacije so bile izdane v 5675 komadih, od česar je bilo 140 komadov po 50.000 Din. Posojilo je bilo najeto za 15 let ter se je pričelo odplačevanje posojila 15. marca 1929 in se bo končalo točno po 600 t. 15. septembra 1943. To posojilo je podpisalo 68 strank. Mestna občina ljubljanska je do danes izplačala lastnikom teh obveznic na 6% obrestih in amortizaciji od 15. septembra 1928 do 15. septembra 1936 4.694.550 Din, na glavnici pa 5.155.000 Din. Tako ima občina plačati na obrestih po načrtu do 15. septembra 1943 še 1.635.000 Din, na glavnici pa še 6.840.000 Din.

Od izdanih 5675 obligacij je bilo doslej izžrebanih 2706 komadov. Neizžrebanih je še 2969 komadov. Teh 2969 komadov bo po načrtu izžrebanih v 13 žrebanjih in sicer bo izžrebano pri prvih treh žrebanjih po 178 komadov, pri naslednjih 5 po 210 in pri zadnjih 5 po 277 komadov. Zadnje žrebanje bo 15. marca 1943 in bo v jeseni to posojilo popolnoma odplačano.

Kje se bo podpisovalo novo posojilo

Da bo vsem vlagateljem in interesentom mogoče vpisati novo posojilo, je mestna občina zaprosila vse važnejše denarne zavode v Sloveniji, da posredujejo pri vpisu novega posojila. Tako sodeluje pri vpisu 20 denarnih zavodov, ki imajo sedež v Ljubljani z vsemi podružnicami v Sloveniji. V tem številu so vsi tisti podružnični tistihih bank, ki imajo svoj sedež izven Ljubljane in ki nimajo podružnic po deželi.

Poleg tega sprejema vpise 27 samoupravnih hranilnic iz vse Slovenije, od Zadrugne zveze 69 članic in od Zveze slovenskih zadrug 48 članic. Skupno je torej 104 denarnih zavodov in podružnic, pri katerih se lahko vpiše novo mestno obligacijsko posojilo.

Predbeleške na posojilo

Za novo posojilo vlada veliko zanimanje med vlagatelji mestne hranilnice, pa tudi med drugimi interesenti, kar kaže, da bodo tudi vpisi v gotovini znatni. Poleg tega moramo poročati še, da je bilo že v predbeleški prijavljenih za vpis 3.278.000 Din, kar je znatna vsota.

Zmanjšanje klirinškega salda v Nemčiji. Radi ustavitve našega izvoza v Nemčijo se je ta teden naš klirinški saldo v prometu z Nemčijo zmanjšal za 5 na 12 milij. mark.

Ker dolžnik nima zadostne imovine. — Okrožno sodišče v Mariboru je zavrnilo predlog nekega upnika, da se proglasi o imovini Horvata Franca ml., lastnika Diareklame v Mariboru, konkurz, ker dolžnik nima zadostne imovine.

Italijanske borze. Italijanske borze so bile radi valutne negotovosti zaprte od 25. septembra do včeraj 7. oktobra. Včeraj pa so začele zopet poslovati. Na novo so začele kotirati na borzah obligacije novega 5% posojila ki so beležili prvi tečaj 82,05. Med državnimi papirji so narasli tečaji 3,5% rente od 76,25 na 77,20, redimibilna posojila so popustili od 77,10 na 77, blažinskih boni, ki teko do leta 1940 so narasli od 100,90 na 101,25 in do 1943 od 100,90 na 101,25. Večinoma so tečaji papirjev narasli. Tako so delnice Assicurazioni Generali narasle od 500 na 572,50, Riunione Adriatica A. od 1832,50 na 2040, B. od 1737,50 na 1970. Med drugimi vrednotami so narasli tečaji Cosulich od 9,70 na 10, Gerolimich od 40 na 50, Libere Trieste ne od 47,875 na 55, popustile pa so delnice Adrié od 22 na 20. Nadalje so beležili Cantieri Riuniti 118 (dne 25. septembra 104,50), Triplicovich 102 (95). Tečaji deviz so bili naslednji: London 93,25, New York 19, Francija 88,80, Belgija 319,50, Švica klirinški 436,68, Švica 436, Nemčija 763,36.

Pomirjenje na valutnih trgih

Tečaji na naših borzah za devize, kot jih pri našemo na drugem mestu, ne izkazujejo nobenih posebnih izprememb v primeri z včerajšnjim dnem. V splošnem lahko rečemo, da se je na valutnih tržiščih novi položaj že ustalil. Narodna banka vzdržuje nadalje stalni tečaj funta na 250 ter je danes v ta namen dala na ljubljanski borzi zopet znatne količine (8000 funtov), nekoliko več pa na zagrebški in belgrajski borzi. V primeri s prometom v terek so to znatno manjše količine in se tudi iz manjšega prometa vidi pomirjenje. Nadalje čvrsti pa so državni papirji obenem z delnicami. Trboveljska je danes nekoliko popustila.

PROMET PH

Belgrad, 8. oktobra. AA. Promet poštne hranilnice v mesecu septembru. Meseca septembra je varčevanje uspešno napredovalo. Pristopilo je 4639 novih vlagalcev, tako da zdaj nalaga pri Poštni hranilnici 398.954 oseb. Skupni znesek vlog je zrasel za 6.543 Din in je znašal konec septembra 937.46 milij. Din. V čerkovnem prometu se je odprlo 71 novih računov, tako da jih je zdaj pri Poštni hranilnici in njenih podružnicah skupno 26.049. Promet po teh računih je znašal meseca septembra 6.352 milij. Din, od tega se je izvršilo s prenosom brez uporabe gotovine 54,22 odstotkov. Stanje vlog po čerkovnih računih je znašalo konec septembra 1.133 milij. Din.

Zlato se vrača v Švico. Iz Berna poročajo, da je do 6. oktobra prišlo v švicarsko Narodno banko 425 milij. zlata. To pomeni, da se je vrnilo skoro vse tezavirano zlato v banko. Po novem stanju znaša švicarski zlati zaklad 1950 milijonov frankov. V tej vsoti pa je že vračunan devalvacijski dobiček v znesku 650 milij. frankov, kar se porabi za izravnalni devizni sklad.

Borza

Dne 8. oktobra 1936.

Denar

Med uradnimi tečaji je ostal neizpremenjen Curih, popustil je London, dočim so drugi tečaji narasli.

V zasebnem kliringu je London ostal na naših borzah nadalje na 219,20—250,82. Tudi v drugih tečajih ni bilo znatnejših izprememb.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi neznatno popustil na 8,37—8,47, na zagrebški borzi pa je narasel na 8,34—8,44, na belgrajski pa je beležil 8,2545—8,3545. Grški boni so beležili v Zagrebu 30,17—30,87, v Belgradu 30,40—31,10.

Po daljšem času je bil zaključen v Zagrebu Madrid po 3,15.

Nemški čeki so v Ljubljani neznatno popustili na 14,36—14,56, v Zagrebu na 14,29—14,49, za sredo oktobra na 14,20—14,40, za konec oktobra na 14,25—14,45, za konec novembra pa na 14,29—14,49. V Belgradu so beležili 14,2383 do 14,4383.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 hol. gold . . .	2302,66—2317,26
Berlin 100 mark	1738,02—1751,90
Bruselj 100 belg	728,95—734,01
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	219,55—221,61
Newyork 100 dolarjev	4298,50—4334,81
Pariz 100 frankov	202,14—203,58

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 3.138.450 Din. Promet na belgrajski borzi pa 4.994.000 Din.

Curih. Belgrad 10, Pariz 20,29, London 21,245, Newyork 434,50, Bruselj 73,15, Milan 22,90, Amsterdam 231, Berlin 174, Dunaj 69,50, Stockholm 109,60, Oslo 106,75, Kopenhagen 94,85, Varšava 81,50, Budimpešta 85,75, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,36, Buenos-Aires 1,21.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 80,50—82, agrarji 48—50, vojna škoda promptna 370—374, begl. obv. 67—69, 8% Bler. pos. 89—91, 7% Bler. pos. 79—82, 7% pos. DHB 89—90, Trboveljska 190 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 83—85 (82), agrarji 48,50 den., voj. škoda promptna 370—372 (369, 372), begluške obveznice 68,50 den., 8% Blerovo posojilo 87—90 (90), 7% Blerovo posojilo 77—78 (78, 80). — Delnice: Priv. agrarna banka 205—210 (205, 210), Trboveljska 182—190, Osj. sladk. tov. 135 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 84,50—85, agrarji 49—49,50 (49, 48,50), vojna škoda promptna 371,50—372,50 (370, 368), 11. 12. (373), begluške obveznice 68,75—69,25 (69, 68,50); (67,75—68,25 (68, 67,25), 8% Blerovo posojilo 87 do 88, 7% Blerovo posojilo 77,25—78, 7% posojilo DHB 89 den. — Delnice: Narodna banka (6,900), Priv. agrarna banka 201—204 (205, 200).

Čisti temeljito
ter ne škoduje
zobem

Odol
ZOBNA PASTA

Letina v Slovenski krajini

Sv. Sebeččan, 7. oktobra.

Zdaj, ko smo tik pred zimo, že lahko podamo poročilo o letni letošnjega leta. Toče v večjem obsegu letos nismo imeli, pač pa nam je napravila zelo veliko škodo spomladanska povelica, posebno v krajih ob Muri. Žitna letina je bila letos slaba kot že dolgo ne. Križ snopja (22 ozir. 20 snopov) da ob dobrih letinah 45—50 kg pšenice in do 40 kg rži. Letos smo namločili iz križa tudi samo 10 kg. Jesenski pridelek so hvala Bogu boljši. Precej je bilo krompirja in koruze in tudi prosa in ajde ni premalo. Ti pridelek bi bili izvrstni, če ne bi v avgustu prišla suša, ki nam je sicer letos prizanašala. Sadija je letos manj kot lanske leto, dasi ga je v nekaterih krajih dovolj. Dovolj pa e letos sena, ki zaradi tega nima dobre cene. Repe bo malo, Vinska trgatve je slaba. Nekateri lastniki vinogradov v Medžimurju sploh ne bodo imeli trgatve in dosi je naših ljudi, ki imajo tam gorice. Lendavske gorice so veliko boljše, na gorickem pa bo le kaka četrtina lanskega pridekla. So seveda tudi izjeme. Edino šmarica je precej obrodila. Čas sejave je, pa ljudje ne morejo sejati. Prej je bila suša, zdaj pa čisto zimsko vreme. Nocoj je zapadel sneg in danes je zelo mrzlo in vetrovno. Ljudje se bojijo takega vremena, ker imajo še veliko poljskega dela. — Devalvacija franka je prizadela tudi našo Krajino. Tam imamo trenutno nekaj nad 6000 delavcev in veliko teh ima še v Franciji svoj 6 mesečni — o! še večji zaslužek. Zguba bo šla v stotisoče. Zdaj menda ne bo več takega navala v Francijo. Mogoče se pa zdaj delavske plače zvišajo.

Ptuj

Na dan obletnice koroškega plebiseita, v soboto, dne 10. oktobra, se bo brala ob pol osmih zjutraj v prostihski cerkvi maša za narodnega mučenika, zavratno umorjenega Habiba Michaela. Zvečer ob 20 bo v »Mladiki« komemoracija, združena z besedo o koroški zemlji. Vse zavedne prebivalce mesta Ptuja vabi Društvo primorskih in koroških rojakov v Ptuj, da se tako maše kakor tudi spominskega večera udeleže v čim večjem številu. Vstopnine ni! — Odbor.

Begunje pri Cerknici

Otvoritev sadne sušilnice. V nedeljo, 11. t. m., bo ob 3 popoldne javno izročena svojemu namenu nova moderna sadna sušilnica Wetz-Podgorškovega sistema z 10 lesami, ki jo je zgradila aglana sadjarska podružnica v Begunjah pri Cerknici. Ta sušilnica je ena prvih na ozemlju bivše ljubljanske oblasti te vrste, ki je najboljša med vsemi do sedaj znanimi sistemi; suši dokaj hitro, porabi malo drv, posušeno sadje pa je izredno lepo in okusno. Sušilnica s stavbo je stala podružnici nad 15.000 dinarjev. Oblast je podružnici šla vseskozi na roko in je kmetijsko ministrstvo po posredovanju g. ministra Dr. Mihe Kreka podelilo visoko podporo v znesku 4000 din, domača občina je odstopila potrebno zemljišče, okrajni kmetijski odbor kakor banska uprava pa sta obljubila denarno pomoč. Dalje je naklonila 500 din podpore Posojilnica v Cerknici. Tako so naši mladi sadjarji z združenimi močmi zmogli v današnji denarni stiski postaviti to moderno gospodarsko napravo, ki bo vsej okolici v veliko korist in se je že letos v njej posušilo nad 200 mernikov raznovrstnega sadja.

„Slovenčeva“ podružnica Ljubljana, Turševa cesta

(palača Poštni dom)

jo je napisal Zmago Zorman. Slog spriluje že zrolega moža in ga težko verjeti, da je ta lepi drobec napisal dijak-srednješolec. Tudi ima isti psevdonim nekaj pesmic: Večer na planini, Misli, Ob mladem žitu, od katerih je poslednja najboljša. Tudi Ivan Čampa je že znan gost tako »Mentorja« kot drugih fantovskih listov in se dobro razvija (Kadar srce začevete . . .). Pokojni Feliks Vavpetič, ki se je ponesrečil v poetičnih v Kamniških planinah, ima v »Mentorju« tiskano svojo labodnico: Pravljico o sreči, ki se konča za čuda simbolno in tragično: »Brez besed je vzkliznil: Našel sem te, kraljica Sreča!« Tudi drugi dijaški leposlovni doneski sprilujejo, da med dijaštvom raste zanimanje za literarno ustvarjanje, ki bo sčasoma vodilo do uspehov. Glavni članki te številke pa so: V leposlovju humoristično nadaljevanje »Spominov« prot. M. L. a. r. j. a., ki bo tudi letos spremljal naše dijakove s svojimi izkušnjami v šoli, potem članek Slavoljubu o »Slovenskem trikotniku na Koroškem«, kjer lepo opisuje pomembno Koroško, na katere slovenske poreklo spominjajo le še imena, potem slovensko Koroško, ki jo spremljajo tudi slike glavnih slovenskih krajev. France Vodnik karakterizira slovenske »romane povojne generacije«, za katere smatra on Pregljeve »Ušlehe vrelce« in Kozakovo »Celice« — kot obraz tik predvojnega rodu, dalje Kreflovo »Človeka mrtvaških lobanje in Magajnovo »Gornje mesto«, Jarčovo »Novo mesto« in Snuderla »Izgubljeno zemljo« kot izraz nastopnih rodov. V tej številki označi samo Preglja in Kozaka. Ethin Boje razloži smisel »Govora in deklaracije« ter njihovo podajanje. Zanimivo in poučno ter lepo vajo predstavlja ekscerpiranje Levstikovih pisem kakor je to kronološko po Pirjevcu napravil Vratuša Anton. V zaglavju »Nove knjige« govori urednik o nekaterih pomembnejših novih knjigah. Nato sledi literarna šola ter zanke in uganke. — »Mentor«, ki ga izdaja Prosvetna zveza v Ljubljani ter ga urejuje prof. dr. Joža Lovrenčič in velja letno samo 30 Din za dijake, vsem najtoplje priporočamo.

En grob, ena razvalina

Posebni poročevalec nemškega lista »Völkischer Beobachter«, Roland Strunk, je v berlinskem radiu nedavno govoril o španskih strahotah in je med drugim povedal:

»Prihajam iz Španije. Šest tednov sem spremljal kolone belih bojnih sil generala Franca po gorovju Guadarama, po širnih dolinah Estremadure, po skalnatih tesnih frontah ob Malagi. Bil sem v starošpanskih mestih, ki so jih beli zavzeli. Videl sem življenje na bojišču, na pohodih, v najmanjših španskih vaseh in v Seville, Saragossi in Burgosu. Kar poročam, sem vse videl na lastne oči in za vsako svojo besedo sem popolnoma odgovoren.

V Španiji ni nobene državljanske vojne. Tako ime nas le zavaja in zmanjšuje visoko navedeno nalogo, ki jo hoče resnična Španija rešiti sprico marksistične strahovlade, sprico posvojenca zahodne Evrope. V tem svetu, ki je ves razdrapan zaradi zmot in nepravilnega pojmovanja resničnosti, pa dobimo še zmeraj neko pisunstvo, ki je pod vplivom Moskve in ki naziva bele čete, da so uporniške, a morilske tolpe madridske vlade, da so vladne. Zločinska propaganda v Madridu, ki se popolnoma ravna po moskovskem vzorcu, skuša storiti vse, da bi resnično Španijo pokazala svetu kot uporniško gibanje in stremušvo. A madridska vlada se je s svojim zločinskim ravnanjem sama obsodila.

Natančno je dognano, da so koj ob začetku bojev v Španiji prišli preko Francije v Barcelono in Madrid boljševiški sli iz Kremļa in najbolj zmogljive glave Kominterne, da bi vodili borbo, ki je za Moskvu tako pomembna.

Delovati so začeli v tesni zvezi z ljudsko fronto in s Kominterno, ki ima svoje sedeže v Marseillu in Parizu. Njih imena so bila v svetovnih listih. Zdaj je vlada v pokrajinah, ki so še v oblasti rdečih, v njih rokah. Izvršilo oblast njih krvavih ukazov vodijo anarhistična združenja španske delavske in milicijske unije.

Rdeči madridski milicijski nimajo ne discipline in niso vojaško pomembni. Imajo pa iz tujine neizčrpne zaloge najmodernejšega vojnega materijala, ki izbornu služi tudi generalu Francu, ki mu kar v kupih pada v roke, ko zavzame to in ono postojanko. Nihče ne dvaja o popolni zmagi belih nad rdečimi.

A kar sem na svojem potu s prodirajočimi četami generala Franca, z bataljoni falange, z belo milico doživel, je pa kot obtežila snov zoper rdeče mogočnike v Madridu, zoper Moskvu tako presrešljivo, da bi morali dan na dan in slehernu uro glasno klicati svetu, kakšna usoda čaka tiste države in narode, ki nočejo videti resničnostnega položaja

v Španiji! To ni nobena državljanska vojna, marveč je krvav in končni obračun z boljševizmom, s svetovno revolucijo in z vsem, kar uničuje čast, pravico in vero.

Dežela, ki sem po njej hodil, je eno samo neizmerno polje mrličev in ruševin. Vsa je okužena od neštetihi umorjenih talcev in nedolžnih žrtev. Vsaka cerkev, ki sem jo videl, ni le podrt, marveč je tudi nepopisno oskrnjena in ponečedena. Sled za rdečo milico je požig, rop, umor in skrunjenje. Neprecenljive umetniške vrednote so brezumno uničene. V zasebnih hišah, po gradovih, samostanih in graščinah sem videl, kako ni bilo le pohištvo polomljeno in sesekano, marveč so bile tudi vse slike na drobne koščke razrezane in z neštetihi streli preluknjane. Obsežne knjižnice, davni rokopisi so razcefrani, za kar so se morale te tolpe vprav potruditi. Vse, karkoli je v zvezi s tradicijo in vero, je uničeno in brezumno opustošeno.

Dalje je poročevalec govoril o različnih umorih, pobojih, o mučenju, o zverinskem grozodejstvu, ki so jih marksistične tolpe zakrile nad duhovniki, redovnicami, mrličmi po grobnicah, nad ženskami, otroki, nedolžnimi zasebniki, ki niso ničesar zakrivali, o zasebnem masčevanju po posameznih krajih, ko v Almandralegu, v Fuente de Campos, v Anteguerri, Oropesi, Tebi, Huelvi, Leni, Rondi, Ibiži itd., ki smo jih v posameznih člankih že opisali na tem mestu. Poročevalec je govoril dalje:

»Ničesar ni, kar bi bilo zverinskemu početju marksističnih tolpe pregrozno. Vsa navodila za grozote izhajajo iz Madrida po naročilu Kominterne v Moskvi, ki hoče spremeniti ves svet v boljševizem. — Po bitki v Naval Moralu sem dobil pisma vojne pošte rdečih tolpe. Med njimi je bilo tudi pismo prostozidarske lože iz Francije, naslovljeno na armadnega komisarja Turkijevega. Med rdečimi je bilo veliko državljanov iz Sovjetije in Francije.

V Španiji je padlo doslej več kot 150.000 ljudi. Večino teh so rdeči zverinski pobili, ko so jih imeli za talce. Nemogoče je opisati neskončno bol in vso globino in zavrženost tega pekla. V Španiji je svet zase. Med Moskvu in Madridom hitijo po žicah vesti, na skrivaj in javno. Njih smoter je svetovna revolucija in kot prva postojanka naj bi bila boljševizirana Španija kot mejašica že z minami podložene Francije.

Iz oskrnutih cerkva in grobov, iz kupov mrtvih trupel nedolžno umorjenih mož, žensk in otrok se dviga obtožba, ki je tudi najbolj prefrigana propaganda moskovskih pomagačev v Madridu ne more več spraviti s sveta!«

Pogreb dona Alfonza Carlosa. Listi so že poročali o žalostni smrti pretendenta španskega prestola; 87-letnega starčka je na Dunaju povozil avto. Pokopali so ga na Dunaju. Od leve: princ Elija Bourbon-Parma; vdova dona Alfonsa, Maria de Neves; nadvojvoda Maks in nadvojvodinja Adelheid Habsburška.

»SLOVENE« pred 60 leti:

V soboto, 7. oktobra 1876.

Slovenske literature sploh in osobito časnikarske zadeve.

Pojdi k slovenskim pisateljem, ki so izdali nekaj kako knjigo, pojdi k vrednikom časnikov, da se prepričaš o žalostnih razmerah naših liberalnih težnj. Nijeden slovenski časnik ne najde toliko podpore, da bi redil svojega vrednika, tako da si morajo še po strani kruh služiti in pri tem list zanemarjati. Kteri so vzroki hiranja in slabe podpore naših časnikov?

1. Prepričilo naročevanje slovenskega občinstva. Mnogo, prav mnogo jih je, ki se štejejo rodoljube, pa celo leto ne dajo krajevarja za kak slovenski časnik, če bi prav lahko to storili.

2. Konkurenca nemškega časnikarstva. V mnogih krčmah in javnih prostorih najdeš »Gemeinde-Zeitung«, »Laib-Zeitung«, »Weltblatt«, »Tagespost« in druge »turške listice«, ki nimajo nikoli lepe besede za naš narod in našo deželo. Oglejmo se le po strani kruh služiti in pri tem list zanemarjati. Kteri so vzroki hiranja in slabe podpore naših časnikov?

3. Tretja škoda je preveliko število slovenskih časnikov. V vsakem kotiču, kjer bi bil ravno prostor za enega dopisnika, je že samostojen časnik. Mali časniki pa nikoli ne morejo procvetati, in pri svojem redkem izhajanju in slabem podpori tudi ne morejo mnogo duševne hrane donášati svojim naročnikom. Ali bi po tem takem ne bilo pametno, ki bi se stopili z večimi ljubljanskimi, ter vredniki prejšnjih malih časnikov spremenili se v dopisnike za svoje okraje v večih časnikih, kjer bi se jim po dogovoru vedno prostor odprl pustil?

To so glavni vzroki hiranja našega časnikarstva, in gorko na srce pokladamo te besede vsem rodoljubom, kajti pisane niso samo za nas, ampak za napredek naše slovskega sploh, in za poljšanje duševne hrane našemu občinstvu. — Na zdravje! Ne vdajmo se!

Krumar trdi, da se je v štirih tednih naučil dobro angleščine. »Tega ne morem razumeti. — »Angleži ga tudi ne razumejo.«

Oče moje neveste je silno redkobeseden človek. Ko sem potkal, je rekel »Noter.« In ko sem zasnužil njegovo hčer, je rekel: »Ven.«

Zastava španskih belih na poslaništvu v Vatikanu. V teh dneh so zamenjali špansko republikansko zastavo z veliko rdečo-zlato zastavo Španije, kar je povzročilo velike pozornosti v Rimu.

Zmagoviti neguš. Zveza narodov: »Stol v Zenevi, Veličanstvo, je več vreden ko prestol v Abesiniji!«

Oko kamele

Medtem ko sem preudarjal, koliko časa bo kamela še pila, da si bo napolnila svojo shrambo za vodo na pot v Saharo, je visoko dvignila glavo in vrat je bil ko kak tram, in je odšla od Nila. Ne da bi počakala svojih priganjačev, je šla dalje od reke. Sel sem za njo. Obsla je vas Šiluk. Ko je bila nekako za petdeset korakov izven vasi, jo je priganjač, majhen Arabec v umazanem burnusu, udaril s palico po kolenih in je nekaj spregovoril. In žival se je ulegla, a Arabec se je vrnil v vas.

Tu je bila savana (travniki) vsa požgana, daleč naokoli gola in izsušena in zemlja je imela prav tako kociasto, rumenkasto-sivo barvo ko dlaka kamele. Kamela je ležala ko kak obokan svod. A ta svod je iztegnil glavo ko na pozor! daleč naprej. To je bilo smešno in zaeno strahotno, ker je bilo videti, ko da se izteza iz oboka živa cev in to sem hotel fotografirati. Sel sem krog živali, ker sem hotel fotografirati glavo od spredaj, od spodaj navzgor, kako se je zabadala v razbeljeno belino nebesa in se je popolnoma odločila od zemlje. Da bi ne preplašil živali, ki je tako pripravno ležala za posnetek, sem moral uro in zaeno previdno ravnati. Prav preden sem pritisnil na aparat, sem se še enkrat ozrl na kamelo. In tedaj je bilo tik pred menoj veliko, jajčasto oko, ki me je z neskončnim dostojanstvom hladno motrilo. Gobec je bil nekoliko v stran potisnjen, strmo v nebo zapichen. Glava na vratu ko na stebri in v njej tisto edino oko, ker drugega očesa nisem mogel videti.

Nič več se nisem zmenil za aparat, tudi nisem vedel, ali sem že pritisnil ali sem na to pozabil; počenil sem na vroči pesek in sem gledal. Sonce je tako navpično sijalo z viška, da je vrhnja veka tvorila široko črto sence mimo uhlja do čeljusti. Obrabljene, že napol strohnele vrvi so v več vozlih oklepale smrček in potekale zadaj za uhlji spet na vrat. Kratka dlaka se je zdela ko obrabljena krtača, brez prave barve, ščetinasta, vsa v krastah zaradi prahu. Mršava koža je v dveh krpah visela na vratu. In tu je stalo oko, ki sem zrl vanj, stalo je v samotni brez meja, v ozračju brez vonja naše zemlje, v luči, ki je, čeprav je bila tako temna, vendarle po žarkosti in daljnosti zasenčila luč sonca. Koprena daljne ožjnosti ga je prekrivala ko poprh. Koj sva se molče menila.

Neizčrpna ožjnost po tedne trajajoči osamelosti in okorelost in neizprosno večne hoje po potih brez pta, po pesku in vročini, v lakoti in žeji... Bežno iskanje obzorja puščave, kje je kaka palma, znak prijaznejšega sveta, odrešilnega cilja... Večna hoja za smrtjo brez sence v žgočem ognju sonca, pekoče žeje, v nočeh, ko je lačno rjovenje leva povzročilo, da se je celo ta stara, vsa zlepljena, vsa stepena, vsa po spanju stremeča dlaka naježila... Vdano, požrtvovalno službovanje živali pri človeku, že tisočletja dolgo... In ta nevednost, čemu vse to, zakaj, odkod... Kam?... In to: navzlic vsemu — sprejeti vse nase in potrpeti...

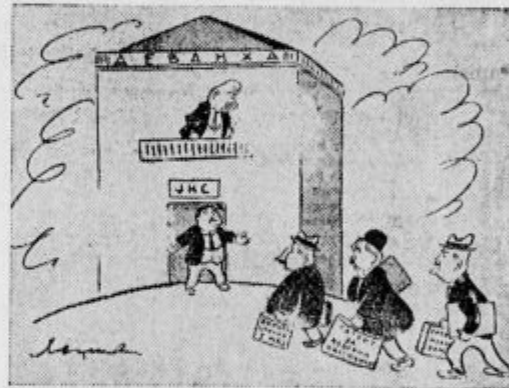
O vsem tem sva se molče in podzvestno razgovarjala, midva, to tako neumljivo, brezmejno čisto in resno oko in jaz, v soncu Kordofana na izsušeno zemljo potlačeni človek, ki je pristopil k živali, da bi jo fotografiral in z aparatom zasledoval.

Cepel sem brez moči sprico skrivnosti, ki se je z njo zrcalilo vsemirje v očesu živali. Mahoma je bil priganjač spet tu. Zame se niti niti ni zmenil. Spet je udaril s palico. Kamela je pokazala zmedeno stojišče škrbine zob v gobcu in je izkriknila glas, ki je bil poln hudobne jeze.

Ali je v vreščici sili tega glasu kriknilo ogorčenje in dolgo zadržana obtožba? Dvignila se je in oba sta se naglo oddaljila. Gledal sem za njo, kako je odnašala svoje mogočno telo z gibi neskončnih znakov.

»Oče potrpljenja,« kakor pravi Arabec kameli, se ni obrnila, čeprav sem mislil, da se bo. Pokorno je sledila ušvicu, ki je bil njen gospodar in ki jo je izrabljaj. Ali se je zavedala smisla, globine, čarobnosti in uganke svojega očesa, s katerim je tako vplivala na človeka, ki je ostal sam v pustinjskem pesku? (R. Jacques.)

Pred prvim novembrom.

Pera: »Samo izvolite, gospodje! Hišo imamo skoraj prazno, pa radi sprejemamo samske goste!« Nikola: »Pa sem mislil, da sem jaz gospodar te hiše!« (Izšlo v belgr. »Vremenu«, 7. t. m.)

Španske dragocenosti prodajajo

Iz Londona poročajo: Zmeraj je pesem ista: če je kakemu človeku hudo, je brez dvoma že tisoč ljudi tukaj, da izrabijo brezupno stanje tistih, ki so zašli v nesrečo. Povsod smo doživeli žalostne izkušnje, da se kmalu zberejo barantaške hijene, ki izrabijo priliko, da si iz bede in reve drugih kujejo dobiček.

Isto, kar se je dogajalo po rusko-boljševiški revoluciji, se dogaja zdaj po strahotnih dogodkih v Španiji. V Londonu je že nekaj tednov videti na živahnih in prometnih trgih ljudi, ki s skrivnostnim izrazom ponujajo predmete, ki so jih ti ljudje brez dvoma dobili od roparskih marksističnih tolpe. Zlikovci, saj so to vsi ti barantači, ravnajo takole: Kak elegantno obleden gospod ali kaka fina dama nagovori na cesti ljudi, ki jim je videti, da so peči, ti v španskem jeziku in jim ponudi s pretvezo kakega dobrodelnega namena, španske družinske dragulje. To, da dotični ljudje večina ne znajo španščine, pa ti zlikovci izvrstno izrabljajo. Kar tako »slučajno« pristopi kak drug človek zraven ki zna gladko špansko govoriti in ki se ponudi za tolmača. Ker ta špansko govoreči gospod ni nihče drugi kot tovariš zlikovca, je kar umljivo, da oceni ponujene predmete kot izredne dragocenosti in pove, da je navedena vsota zanje kar moči nizka, posebno še — kakor je njemu iz zanesljivega vira znano —, ker so ti dragulji last te in te visoke španske plemiške rodbine.

Dotični ljudje, ki jih zlikovci takole omrežijo, so seveda pripravljeni kupiti te velevalne predmete in izrabiti »ugodno priliko«. Odveč je, če še dostavimo, da dragulji niso dragulji in da so dotični ljudi osleparili preveč zlikovci po pravadnem načinu.

- A. Skoti so mojstri v dolgih skokih.
- B. Res?
- A. Da, to je zelo priljubljen šport na Škotskem.
- B. Zakaj neki?
- A. Ker si z dolgimi skoki prihranijo podplate.

Gornik je pri brivcu. Obrt je že in tudi lase si je dal ostrici. »Ali naj vam še glavo umijem?« »Ne, hvala.« »Ali želite še česa na lase?« »Da, klobuk.«

Nekaj: Prav lepa hvala za darilo.

Teta: O, saj ni vredno besede.

Nekaj: To sem si tudi jaz mislil, pa je rekla mama, naj se vseeno zahvalim.

»Če vam povem, da nimam prav ničesar za carino!«

Če hočete vedeti

Splošno umrje človek, če izgubi tretjino svoje krvi in če nima kaj zadostne količine tuje krvi, ali če mu ne vzbrižajo fiziološke solne raztopine.

Nemško čebelarstvo donáša na leto 7 in pol milijarde dinarjev dobička.

Vsa svetovna morja vsebujejo 48 milijard ton soli, to je šestkrat toliko, kolikor je vsebuje suha zemlja.

Najmanjša francoska vas, Morieux, ima samo tri prebivalce: mater in dva otroke.

Južnoafriško mesto Johannesburg je v 10 letih naraslo za 110.000 prebivalcev, samih iskalcev sreče v zlatih in demantnih najdiščih odtonitih pokrajini.

Za proizvodnjo 1 steklenice pristnega konjaka je treba 8 steklenic vina.

Peresa v repu pava so do 160 cm dolga.

Lionardo da Vinci je prvi uporabljal znaka + in —.

Slavni prirodoslovec Brehm je imel levinjo, ki je bila tako vdomačena, da je celo spala pri njem.

Za liter rožnega olja je treba 12.000 kg vrtnic. — Iz 100 kg jasmínovega cvetja dobimo 12 gramov jasmínove esence. — Ena sama tvornica za dišave porabi na leto 1 in četrt milijona kilogramov vrtnic in 300.000 kg oranžnega cvetov.

Celjski prosvetni večeri

Celje, 8. oktobra.

Prosvetnim društvom radi očita, da se s svojim delom še vedno gibljejo v idejnem svetu in metodah nekdanjih narodnih čitalnic. Katoliškemu prosvetnemu društvu v Celju bi tega ne mogli očitati. Že objavljen program prosvetnih večerov pravi, da so predavanja postavljena kakor nalašč za odgovor na najbolj pereča in moreča vprašanja, ki nas vse mučijo prav te dni.

Velike stavke industrijskih delavcev so nas živo spomnile, da še vedno ni uravnotežen tehnični napredek z občo blaginjo, racionalizacija proizvodnje z zaposlitvijo delavcev, služba stroja z dostojanstvom človekove osebnosti. Napotke k reševanju težkega problema nam bo podal na prvem prosvetnem večeru vseučiliški profesor dr. Veber.

Pol stoletja smo se sklicevali na katoliško španjo in si jo v marsičem stavili za vzgled. V krvavi meteži svetovne vojne ni bila vpletena, kakor lahko bi torej v njej vladalo blagostanje. Zakaj je sledila politični tako krvava socialna revolucija? Ali je vsa krivda pri veleposesnikih in industrijih? Kdo bi ne čakal nestrpnost predavatelja, ki nam bo razgrnil sliko predzgodovine in potek krvavega španskega prevrata.

V Rusiji so padli zadnji dni usodni strel: revolucija je začela moriti lastne očete. Ali je to začetek konca? Kako presenetljiva podobnost s francosko revolucijo! Kdor pozna eno, bo mogel pravilno soditi tudi o drugi. Ločil bo trajno veljavne ideje od zablad in bolj gotovo nasledil rešilno pot iz teme, ki nam še vedno zagrinja bodočnost zapadnoevropskega kulturnega sveta. Brez dvoma bo pozitiven trajen sad, rojen po neizmernih porokih bolečinah vseh od boljše vizma prizadetih dežel, socialno pravičnejši red človeške družbe, zato nam bo na prosvetnem večeru vzporejal francosko in boljše vizmo revolucije sociolog.

Boljševizem ni le socialni boj, marveč nova religija. Ne bori se le za boljši gnetni položaj človeštva, marveč predvsem za nove ideje, ki naj bodo v prihodnje osnova našega življenja. Te ideje se skuša taktično pravilno vcepiti v srca mladine. V razdiralnem vzgojnem delu boljševizma je največja nevarnost za ves kulturni svet, posebno še za vzgojno delo drugega najmočnejšega vzgojnega faktorja, katoliške cerkve. Naravno, da mora biti med aktualnimi predavanji tudi govor o boljševski mladini.

Proti vzgojnemu idejam boljševizma, ki zastrupljajo srca tudi naši mladini, moramo poudariti vedno resnične vzgojne ideale krščanstva. Poznamo jih vsi, toda uvažujemo jih premalo. Da se rešimo iz omote vrtoglavih modernih vzgojnih eksperimentov, ki so več ali manj vsi izšli iz materialističnega pojmovanja življenja, nam je treba v moderni luči spet in spet pokazati lepoto krščanskega npravnega reda. Temu namenu bo služilo predavanje z naslovom »Čemu vzgajamo?«

Dve idejni sili si poskušata osvojiti svet: moderno brezboštvo in katoliška cerkev. Kot dobri in zavedni katoličani moramo z največjim zanimanjem zasledovati misijonsko delo Cerkev. Ker smo vsi poklicani k sodelovanju, zato je prav, da se od časa do časa orienriramo po misijonskih deželah. V posebnem predavanju nam bo stanje svetovnega katoliškega misijona in njegove težave razložil naš najboljši poznavalec misijonov.

Med resna predavanja, ki naj razbistrijo naše poznavanje sodobnih problemov, je uvrščen planski večer, glasbena in literarna akademija ter končno običajna matinska proslava.

Ker je program resnično sodoben in zanimiv, je pač mogoče pričakovati od celjskega občinstva najboljšega odziva.

Liubljanska drama: Florentinski slammik

(Prva predstava 7. oktobra 1936.)

Za dober gledališki spored je potrebna tudi raznovrstnost; posamezne vrednosti se morajo izmenjavati, sicer tudi najtehnicejša vsebina ne zaleže toliko kolikor bi lahko. Oddih je prav tako važna stvar, kakor delo, le prav si ga je treba poiskati. Zato najbrž smo kot četrto dramsko predstavo dobili izrazito burkasto komedijo Eugena Labiche-a Florentinski slammik. Ta komedija je tako krepka zarezava in dosedanj resnobni spored, da se zdi še več kakor oddih, zakaj udarja v skrajno nasprotje resnobne in ostaja s svojo komiko še prav pri začetku komičnih osnov. To je tudi njena posebnost. Da je Labiche tudi svoj moister, tega bi mu ne mogli odreči; velik literarni glumač je, ki v svojem prekipeljavem snovanju kaže ves čas čut za celostnost in zaokroženost. Zunanji premočrtni red dogodkov, ki se zde kakor same nore slučajnosti, se nevidno krivi v kolobar, vidimo, da se mucek vrli okoli svojega repa. Ko iščeš vsebine in zmisla dogodkom, na koncu odkriješ, da je bil namen vse smečnosti — igra sama. Toda vse, kar si med tem vrtenjem videl in kar te je zaradi prelirane komične presencelnivosti že utrujalo, pa je bilo vendarle še nekaj: od daleč, približno je zarisalo črte družabnega, še bolj, družinskega reda in se mu hudobno posmejalo. Ti obrisi življenja pa so prastari: vojak in mlada zakonika žena, varani postarni soprog, spremljivi ženin, vsiljivi fast, zaljubljeni sorodnik

Slike z ulice

Mrak se je pričel polagoma zgoščevati med sklenjenimi vrstami visokih poslopj, gosta jesenska megla je dušila in se mešala z umazanim dimom iz bližnjih tovarn, s planja pa se je pripodil oster in mrzel zrak, prvi oznanjevalec ledene zime.

Janez se stiska ob zidu, hodi s privzdignjenimi rameni in z rokami v blaznih žepih ter ropota z drobižem. Zamišljen je. Gleda v tla in premika blede ustnice, kot da bi govoril sam s seboj. Od časa do časa se strese, skozi preluknjane hlače ga neprijetno ščegete, zrak čuti kot električno.

Na oglu se ustavi. Oči napol zapre, premisljuje. Iz žepa potegne roko z drobižem in šteje: — Dva, štiri, pet... deset... dvajset. Tako! Dvajset dinarjev mi je dala, jaz pa sem ji štiri dni sekal drva. Če bi mi zdaj prišla nasproti, bi ji vse skupaj vrnil v obraz!

Še parkrat je krepko zaklel po laško, potem pa zavil ob vodi proti starini.

— Dajte mi hlače! Pet dinarjev dam zanje! — E, gospod, za pet dinarjev bodo bolj slabe.

— Dajte jih, samo da so cele, čeprav je le krpa ob krpi... In še suknič rabim. Deset dam zanj, več ne morem...

— Za vse skupaj dajte osemnajst. Le pogledjte, saj je celo. Samo podloga je strgana, pa saj se itak ne vidi...

Janez je zopet računal:

— Torej, dva dinarja mi še ostaneta. Dajte mi še kapo za dva dinarja, da mi uši ne pozeboje. Glas se mu je zopet zgostil v mastno kletvico,

id. Poglavina oseba, prav za prav dejanje samo, je takak fantazija, ki se mu itak pred potoko pričenja nesreča, da razlega naj gospe notranjosti slammik in ga ji mora poskusiti, sicer gospe ne more ugovor. Po njenem spremljevalcu prihodni, bega za novimi horentinskimi: žalost k mousai, svoj nekdanji nevesni, nato v naj pre-muski soliti, ker mora igrat svojega pevca, nato pade kakavost v liso varanega soprega in končno pred svoj dom, kjer med poročilni dan najde prav tak slammik, kakor ga isce. Ves dan dvajega beganja torej samo zato, da je nasel pri sami domu, kar je iskati drugod. Ta komična venca in se tako človeštva. Fantazija govori potoci in itak se svojo burkasto simo. Za igro se vidi vsa stvarstva drusina in ga tovi. Tako svoje opravilo v mousai soliti potoko, ker misajo, da je stan kajpovovaja zupai, v gosposkai soliti zupovovajko rajanje, v domu varanega zakonca pa potoci prenosice, končno se vsi v dezi najajo pred fantazijo liso, kjer odkrijejo horentinski slammik. Zbog seje more taja gospe ugovor k svojemu mozu — ki je ze sam priici potoko. To druzko fantazijo zupovovaje zupovaje tedaj neki zaokrožen smesni svet, v katerem se kazejo mnogoteri prenosici horentinskega življenja, ki jih — sami ne vedo, zakaj — tako radi prenosimo v smesno meniacnost in nesposobnost, celo v nesposobno namitost. Ladičeva teatralnost je pri vsem tem jako nagla in mocna, da mu se mnogo več za dejanje, za besedno igro in ponavljanje se dovp kakor za vsebino, zato vidimo na prvi pogled več komedijanta kakor umelnika.

Režiser in inscenator inž. arh. B. Stupica je bil pri takem delu precej v zadregi. Izrazitemu graditelju v prostoru je linearna pisateljeva domišljija nudila samo eno sestavino — z njo ni mogel ne v širino, ne v višino in tako je igra ostala tudi v režiserjevih rokah to, kar je, neizdelana, trenutna komična anekdotnost. Prva štiri dejanja so prijetno ubrana v enotno seensko preprostost, le zadnja nikakor ne zadovoljuje. Režiser se tudi v igri ni mogel odločiti za enotnejši slog, bodisi da bi bil izvedel do konca ali linijo ali plastiko, pustil je svobodo groteskni samovolji. Ie da so igralci dobro podčrtali nekaj potez v posameznih značajih. Začetna stilska igra se izgubi v precej svobodno burčnost, katero ob klavirski godbi in pevskih vložkih še posebej izgublja svojo upravičenost. Sicer se tudi pevski vložki večkrat sami izgube v komedijantski gneti. Gotovo bi bila igra lahko prijetnejša in umetniško zrelejša.

V precejšnjem številu oseb imamo več dobrih smešnih podob: n. pr. Jermanov gluhi strček, Dančev Beauperthuis (varani zakonci), Cesarjev Fadinard, ki ga teža nagle besede nekoliko ovira pri igri. Kraljev oče, ki že uhaja v opereto. Med gospemi je zopet odlična baronica ge. Nablocke, edina popolnoma v slogu izdelana oseba.

Četudi je res, da se na čisti osnovi komične slučajnosti in nasilne enakosti srečujejo ljudje, ki so po celotni oblikovanosti različni, bi razloček med eno in drugo obliko ne smel biti tako kričeč in bi smešnost značaje ne smela postati smešnost prostora, in narobe. Tako sodim, da se ta igra zaradi nedogranosti v obliki ni povsem posrečila, vsaj toliko ne, da bi vplivala tudi estetsko.

F. K.

Smrtna nesreča mlade matere

Na Podeskem vrhu pri Konjicah je prišlo pri spravljanju vej do težke nesreče, ki je imela smrtno posledico. Blizu posestnika Bočka Franca se nahaja gozd, ki ga radi sirmine imenujejo z značilnim imenom »Konjska smrt«. Posestnica Boček Terezija je šla svakoma pomagat navkreber po strmini spravljati naloženi voz. Ker vola nista mogla potegniti, so pol vejevja razložili. Pri tem se je os snela z jarmov. Ko je Ferdinand Črešnjak, Bočkin svak, to opazil, je zaklical Bočkovi, da hitro podloži voz. Ona je hotela podstaviti kamen pod kolo, toda je bilo prepozno. Voz se je premaknil in zdrknil nazaj. Bočkova se ni mogla več umakniti. Veje so jo podrle in je prišla pod kolesa. Dobila je težke poškodbe po rokah, nogah in trebuhu. Brž so jo odnesli domov, kjer je pa kako uro pozneje umrla. Nesrečna pokojnica je bila v blagoslovljenem stanju.

Novo mesto

Cerkveni koncert bo pridelil začetkom novembra cerkveni pevski zbor kapiteljske župne cerkve sv. Nikolaja. Za koncert so izbrane izključno samo pesmi naših slovenskih skladateljev, ki so po večini še v rokopisih ali pa vsaj še do danes niso bile nikjer izvajane, nekaj pa je vmes tudi takih, ki smo jih že imeli priliko slišati. Za orgelske točke pa so izbrane Bachove, Dachslove in Tomčeve skladbe. Na ta koncert, ki bo po dobrih 20 letih zopet prvi v kapiteljski cerkvi, opozarjamo že danes.

Noromeški prosvetni oder začenja svojo sezono z narodno prireditvijo ob obletnici koroškega plebiscita, Rapalla in Gortanova smrti. Na programu je: S. Gregorčič, »Sofia, melodrama Jože Dular, »Krik zasluženihi, zborna deklamacija, ki jo je naš mladi pisec nalašč za to priliko napisal, in Franceta Bevka »Kajne, drama v treh dejanjih. Prireditve bo v nedeljo, 11. t. m. ob 8 zvečer v Prosvetnem domu.

ki je odmevala po starinarnici, da so se preluknjani čevlji, obeseni na vrvi, zagugali.

Vse skupaj mu je zavila v papir. Janez pa je smuknil že v prvo vežo in se preoblekel. Svoje prejšnje cunje pa je zavil in jih odložil ob ograji Ljubljance.

Stopal je bolj pokonci, grel ga je občutek, da je — nov...

Zvezda. Ura bje štiri. Pod kostanjem je zbrana družba brezposelnih. Sed jih je. Smejejo se, kot da bi bili najsrečnejši ljudje na svetu. Pa saj ni čudno. Tega življenja so se privadili in zadovoljni so. Včasih pa se tudi skregajo. Tako mimogrede. Prav zdaj je črni oblak zasenčil sonce. Vseh šest kadi namreč eno cigareto. Toda eden — nesramnost! — je dvakrat potegnil. Zdi se mi, da je bil kar preveč plačan za to strast. Toda v trenutku je mir. Bliza se namreč stražnik, sicer počasi, vendar ga vidijo, kako jih opazuje. Pa dobro vedo, zakaj gre proti njim. Kar naprej že vlečejo iz žepov svoje razcefrane dokumente. Vsi, s stražnikom vred, se drže resno, skoraj uradno. Komaj pa se je stražnik nekoliko oddaljil, so že v svojem starem razpoloženju.

Eden se je bil odtrgal od družbe. S hitrimi koraki stopa proti »boljšemu gospodu.

— Ali vas smem prav lepo prositi za kakšno cigareto. Brez posla sem in...

Govora ni konca, dokler ne drži cigarete v svoji roki. Besede mu lete iz ust, kot da bi imel v sebi montiran gramofon.

Vrne se k družbi. Eden že drži v roki vžigalnik in skrbno gleda okoli sebe, če ga kdo ne opazuje. Vsi drugi pa iztegujejo roke, da bi dobili za en eug...

Polletno delo ušesnega oddelka

v ljubljanski splošni bolnišnici

V namenu, da preženemo nekoliko strahu pred bolnišnico in predsodke, ki jih imajo marsikateri bolniki, smatram izjemoma za potrebno podati nekoliko statistike ušesno-nosno-vratnega oddelka za prvo polovico letošnjega leta. V tem času smo meli na oddelku sprejetih okoli 1000 bolnikov ter smo razen teh še pregledali okrog 1250 ambulantnih pacientov. Od sprejetih bolnikov je bilo operiranih 600 torej 60%, kar dokazuje, da je naša stroka pretežno operativna. Od zelo različnih operacij, ki jih vrši naša stroka, naj navedem samo nekatere. Največ operacij se danes vrši na mandelnih, vendar to le, če je podan za nje dovoljni vzrok. Tako smo izvršili popolno odstranitev mandelnov z izluščanjem 110 krat. Taka totalna odstranitev mandelnov je potrebna, če domnevamo, da je v mandelnih, ki imajo v svojem sestavu mnogo uglobin, kakor jih imajo morske jube, vzrok kakake drugega težkega obolenja. V teh globinah se včasih poraja gnoj ali gnojni zamašek. Ti sami na sebi še niso vzrok za totalno odstranitev, ker se dosikrat sami pri požiranju, grgenju, govorenju itd. snažijo. Če pa povzročajo gnojne kepice kronična vnetja mandelnov, to se pravi da so, ali vedno vneti, ali da se to vnetje ponavlja mnogokrat na leto, je podan vzrok za njih docelno odstranitev. Letna 1 do 2 ev. 3 kratna angina, to je vnetje mandelnov z okoličo, pa še niso nikak vzrok za izvršitev te operacije, posebno pri otrocih, ki rabijo svoje mandeline in njih hormone ev. za svoj pravilni razvoj. Odstranitev je nadalje potrebno, če so ti organi tako veliki, da delajo oviro govorenju, dihanju, požiranju, torej če menimo, da je njih navzočnost preje v škodo kot v korist. V teh slučajih pa še na mnogih krajih samo zmanjšujejo konsile, to je mandelne, čeprav so nekateri avtorji zoper. Popolnoma se pa odstranjujejo mandeli tedaj, če domnevamo, da bi mogli biti vzrok kakemu težjemu obolenju in če najdemo na njih kake bolezni. Dosikrat se domneva, da je n. pr. reumatizem, nadalje obolenje ledvic, srca itd. nastalo po bolnih mandelnih. Zato se si pri domnevi, da bi mogli povzročiti ta obolenja, docela odstranjujejo. Res je, da se včasih navedene bolezni po teh operacijah pozdravijo, toda ne vselej, ker je še mnogo drugih vzrokov. Zaradi navedenega so te operacije na vseh sličnih oddelkih naipogostejše, če izzzvamo adenoidne vegetacije, to je tretji mandel, ki leži za nosom nad malim jezičkom, vrhu požiralnika. Če je ta tretji mandel prevelik ali vnet, povzroča posebno pri otrocih večje težave n. pr. otežkočeno dihanje, slabši posluh, vnetja dihal, nezmožnost telesnega in duševnega razvoja itd. Mnogi zamenjajo ta tretji mandel z nosnimi polipi in sicer zaradi tega, ker tudi ta povzroča ev. večne nosne katarje. Nos je namreč navzdol proti žrelu, kjer leži tretji mandel, odprt. Ta tretji mandel imenujemo tudi žrelnico, ki je še večkrat vzrok raznih bolezni, kot so v uslihi zadaj ob jeziku na obeh straneh ležeči navadni mandelni. Tudi mi smo odstranili tretji mandel, to je žrelnico, v več slučajih kot navadne mandelne. Pogosto odstranimo vse tri mandelne naenkrat.

Velikokrat se napravi okrog mandelnov zelo boleči absces, katerega smo morali v 48 slučajih odpreti. Nosne polpe smo morali odstraniti 33 krat. Urez v ušesno mreno vsled vnetja srednjega ušesa je bil napravljen v 39 slučajih. Tanka osrednja nosna stena, ki loči obe nosnici v levo in desno, je mnogokrat vzbočena, premaknjena ali zavila na eno stran ev. s kostnimi izrastki. Vse to more povzročiti, da pacienti ne more skozi eno ali obe nosnici zadostno dihati, tako da trpijo ev. tudi pljuča. Zaradi tega se te vzbočline in izrastki morajo operirati, kar smo izvršili v 44 slučajih. Iskotako se morajo odebelne školjki, ki leže znotraj v nosu na zunanji strani in ki vsled teh odebelin ovirajo zadostno dihanje, tudi odstranjevati.

Kako pa moremo presoditi, če je dihanje skozi nos premajhno? To vprašanje je zaradi tega važno, ker v neredkih primerih pripeljejo na primer matere otroka v bolnišnico s trditvijo, da njih otrok ne more dihati skozi nos. Strokovnjak vidi slabo ohranjen dosikrat že od daleč, ker ima pacient ves čas odprta usta; zdravnik dožene otežkočeno dihanje, če slučajno ni lega znaka, tako, da potiplje skozi usta s prstom za in navzgor malega jezička, ker se povečana žrelnica da lahko odipati kot melka mesna gobica ali blazinica. Zdravnik pa lahko, če je pacient miren, pogleda tja tudi z malim ogledalcem. Vsakdo pa more sam nezmožnost dihanja skozi nos dognati na ta način, da s prstikom ene nosnice od vznak to nosno zapre in skozi drugo nosnico krepko noč in ven diha. Če gre to dobro, je skoraj gotovo, da je dihanje skozi nos v redu.

Zelo neprijetno je za bolnika, če se mu zatakne pri jedi ali dihanju kak večji ostri predmet, bodisi v požiralniku ali sopilih. Zelo težko delo je za zdravnika njih odstranitev, kar smo izvršili v 7 slučajih. Pregledov v to svrho smo pa izvršili mnogo več, to je 16, ker nekateri pa-

cienti vsled raznih senzacij prehravajo in se njih navedbe ne skladajo z deseceno izvidom. Pri akutnih vnetjih nosu ali pri nekaterih zobnih obolenjih, ker korenine nekaterih zob segajo ev. v to votlino, se mnogokrat vname čeljusna votlina, ki leži nad stranskimi zobmi pod očesom na zunanji strani nosu. Ker imajo le večinoma velike votline zelo ozek izhod proti nosu in še ta leži žalibog vrhu teh votlin mestno spodaj, zastaja pri takih vnetjih — posebno še, če se imenovani ozek izhod vsled vnetja in otekline zapre — gnoj v njih, ki napravila vsled nezmožnosti odтока dosikrat silne bolečine in druge nevarnosti, zaradi česar je tu operacija potrebna in je bila izvršena v 18 slučajih.

Hripavost na vselej povzročena samo po vnetjih, ampak tudi po kakih malih ali večjih novotvorbah, ki smo jih morali odstraniti v 7 slučajih. Najbolj važne so operacije, ki jih moramo vršiti v teku vnetij ušes in sicer zaradi tega, ker je to vnetje v neposredni bližini najvažnejših telesnih organov, kot so možgani, velike žile in glavni živec. Ti so v veliki nevarnosti, da preidejo na nje ta ušesna vnetja, ki močno ogrožajo življenje pacienta, in sicer najbolj zaradi tega, ker je kost zadaj za ušesom mnogokrat bolj debela in trda nazven kot pa na noter proti možganom in večim žilam; bolezen pa stremi vedno v stran manjšakega odpora. Da prehaia kakšno gnojno ušesno vnetje na okoličo, sklepamo največ iz znakov, ki opozarjajo bolnika, kakor tudi zdravnika na bližnjo nevarnost. To so v prvi vrsti ali večje bolečine ali dvig temperature ali povečanje gnojnega iztoka ev. bruhanje, omotica itd. Zato je treba v teh slučajih kmalu izvršiti operacijo s trepanacijo. Takih operacij, ki so najvažnejše delo ušesnih strokovnjakov, smo izvršili 60.

Razen navedenih smo napravili še mnogo drugih operativnih posegov, ki so pa po številu redkejši. Sem spadajo razne operacije pri nevarnih in nenevarnih novotvorbah, pri vnetjih drugih stranskih nosnih votlin, pri prirojelih defektihi, raznih poškodbah itd.

Omeniti bi samo še tudi v literaturi redek primer osteoma nasi, kar pomeni rast, odebeljenje in vedno trše postajanje kake kosti, bolezni, ki je v našem slučaju načela kost v nosu med obema očesoma in ki je napadla celo očesna žilca. Tako odebeljenje naredi kost trdo kot jeklo in so ji instrumenti zelo težko kos — Večji del težjih operacij sem izvršil sam, druge so bile izvršene po mojih navodih.

Kakšen pa je bil uspeh naših prizadevanj? Odgovor na to je pa prav za prav motiv tega članka, ki naj pomeni, kakšno upanje v ozdravljenje morejo imeti pacienti, ki se zatekajo v bolnišnico na pomoč. Umrl je samo 1 otrok na neredljivem prsnem abscesu, ker je bil prepozno prenešen v bolnišnico. Izmed trepanacij in drugih zgoraj imenovanih operacij nismo izgubili prav nobenega. To poudarjam, ker je nedavno umrlo več uglednih domačih osebnosti na sličnih operacijah drugod, išoč tam zdravja, katerega bi našli morda doma preje že zato, ker bi bili pravočasno operirani.

Zanimivo je, da smo letos imeli zelo malo rakov in raku podobnih obolenj, ker je v velikem naporstvu s prejšnjimi leti.

Mortaliteta torej ni znašala za letošnje prvo polletje niti 2 promile. Ni neumesno omeniti še, da sem pred nedavnim objavil v najvažnejšem nemškem medicinskem listu članek, v katerem poročam o naših ugodnih uspehih pri najtežjih obolenjih, to je pri možganskih abscesih, po meni lastni metodi, uspehih, kakršnih tudi nekateri večje klinike niso dosegle, saj so ponekod skoro vsi bolniki z enakimi obolenji umrli. Ker se torej ne strašimo uspešno tudi ne največjih posegov, ali bi bil umeslen dvom, da nismo na višku znanosti in usposobljenosti?

Iz vsega navedenega sledi, da so predsodki in strah pred bolnišnico neopravičeni in da se ne more pričakovati nikler boljših uspehov, kol ih imamo v Ljubljani. Ušesni, nosni in vratni oddelek sem pa po mnogem trudu sam ustanovil, in kar se instrumentarija tiče, moderno opremlj. Del sem mnogim svojim pacientom iz lastnih sredstev tud najdražje zdravilo — to je radij, da smo imeli eventualno tudi tam uspehe, kjer se jih brez tega sredstva ne more doseči.

Eno pa je, kar napravlja nesporazumljenja ne nejevoljo, to je pomanjkanje prostora, ker smo prisiljeni pri manjših obolenjih paciente odklanjati, kar pa mnogim ni všeč. Prhoja pa tudi več bolnikov z direktno zahtevno za odstranitev mandelnov, ker ljudstvo še danes misli, da so mandelne kako obolenje ali pa organ, ki je človeškemu zdravju samo v sploiko in torej nepotreben. To se je sicer v zadnjem času nekoliko poleglo, toda neprijetna dokazovanja in mešetarenja za sprejem omih, katerih mandeln znansilveno ne opravičujejo njih odstranitev, so še vedno na dnevnem redu.

Končno: potrebno je več zaupanja, manj predsodkov in manj strahu od strani bolnikov. Od strani uprave pa že tolikokrat obetano povečanje oddelka, preskrba vseh še manjkajočih medicinskih sredstev, zdravil, instrumentarija, revij, knjig itd. Malenkostni izdatki za te manjši stvari bi pa morali biti za tako velik zavod, kot je ljubljanska bolnišnica, samo ob sebi umevni.

Dr. Pogačnik Josip,

predstojnik oddelka za ušesne, nosne in vratne bolezni državne bolnišnice.

Vransko

Samomor je izvršil v noči od torka na sredo trgovski pomočnik Adolf Beg, star 26 let. Stanoval je v Trzeli blizu Vranskega pri svojih sorodnikih. Doma je iz Trbovelj, kjer so tudi njegovi starši. Zapri se je v sobo in zažgal ogelje ter se tako zastrupil z ogljikovim monoksidom. Ko so ga zjutraj prišli klicati, so našli sobo zaklenjeno. Ko so jo siloma odprli, ker se nihče ni oglasil, so ga našli mrtvega. Rajni je bil že pet let brezposeln in to ga je najbrž spravilo do tega žalostnega dejanja. Bil je bolj čudaške narave in je verjetno, da je storil samomor v duševni zmedenosti.

Sneg, ki ga je padlo po naših hribihih precej na debelo, je naredil po gozdovih in sadonosnikih veliko škodo. Po gozdovih leži vse palno dreves krizem, ki jih je sneg vsled svoje teže polomil. Tudi po polju bo veliko škoda, ker imajo ljudje še veliko jesenskih pridelkov zunaj, zlasti ajde, korenja in repe.

Osebnost vest. Te dni je zapustil Vransko sodni predstojnik Kompara Franc in odšel na svoje novo službeno mesto v Trebnje. Mesto sodnega predstojnika je prevzel tukajšnji sodnik Zorko Jožef.

Marjan V.—a.

Sport

Pred kongresom zimskošportnih delavcev v Ljubljani

Jugoslovenska zimskošportna zveza sklicuje na 25. oktobra t. l. I. kongres zimskošportnih delavcev v Ljubljani. Namen kongresa je v skupnem delu reorganizirati ustroj zveze ter prilagoditi sistem dela današnjim razmeram, obenem pa poiskati pot do popolnega uspeha s sistematičnim načrtnim delom vseh zimskošportnih delavcev in funkcionarjev skupno z vsemi podrejenimi edinicami JZSS-a.

Zivimo v dobi, ko vsi veliki narodi, predvsem nacionalne države, polagajo veliko, ako ne morda največjo pažnjo na telesno vzgojo naroda. Zavedajo se namreč, da je postala telesna vzgoja činitelj, s katerim morajo računati tako v gospodarskem, kakor v kulturnem in političnem življenju države. Zdrav duh v zdravem telesu! Toda to bomo dosegli v današnjih razburkanih časih le s pravilno in sistematično telesno vzgojo naroda. Merodajni činitelji v naši državi se morda niti ne zavedajo, koliko pomeni telesna vzgoja za narod in kaj vse spada v to panogo. Ni dovolj, da imamo športne zveze in podzveze ter klube, ki čisto vegetirajo na ozki omejeni bazi, katero so postavili z ozirom na lokalne razmere. Nagel razvoj športa tako doma, kakor v inozemstvu terja od odgovornih činiteljev, da se tudi pri nas prilagodi telesna vzgoja naroda novim zahtevam in novim načelom.

Prva je stopila na plan Jugoslovanska zimskošportna zveza. V njeni sredini se je organiziral anketni odbor, ki si je nadel nalogo, da skupno z zimskošportnimi delavci predela ustroj, ideologijo in delovanje zveze in da jo prilagodi današnjim zahtevam in razmeram. Predlogi in program ankete odbora za kongres je tako obsežen in koristen sestavljen, da si upravičeno obetamo nov mejnik v razvoju smučarstva in ostalega športa v naši državi.

S tem v zvezi bo povabil JZSS na I. kongres zimskošportnih delavcev tudi ostale športne zveze in klube, da se bodo seznanili o reorganizacijskem delu, o načrtnem programu in o idejnih smernicah kongresnega odbora. To vse s ciljem, da bi se organiziral vsedržavni športni kongres, ki naj bi skupno z ministrstvom za telesno vzgojo naroda reorganiziral celokupni šport v naši državi v dosedaj važnega in vzvišenejšega cilja:

Vodstvo, ki se zaveda svoje odgovornosti; vodstvo, ki deluje v dobrobit vseh in vsakogar; vodstvo, ki hodi svojo ravno pot. Mladino polno energije in življenjske sile, ki more zaupati temu vodstvu; mladino, ki to vodstvo spoštuje; mladino, ki bo temu vodstvu sledila na vsakem koraku.

I. kongres zimskošportnih delavcev se bo vršil dne 25. oktobra ob 9 v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani s sledečim sporedom:

1. Otvoritev kongresa po predsedniku Jugoslovanske zimskošportne zveze;
 2. referat kongresnega odbora;
 3. določitev gradiva sekcijam in njih izvolitev, in sicer: a) mladinske sekcije, b) tehnične sekcije, c) zdravstvene sekcije, d) propagandne sekcije, e) organizacijske sekcije.
- Nadaljevanje kongresa se nato odgodi na 15. uro, da dovrše sekcije med tem svoje delo.
- Ob 15. uri:
 4. Poročilo sekcij;
 5. resolucije;
 6. zaključek kongresa.

Nedeljski miting SK Ilirije preložen

Zaradi nenadno nastalega zelo neugodnega vremena je lahkoatletski miting SK Ilirije in dvojbo z Marathonom iz Zagreba, ki bi se moral vršiti v nedeljo, 11. t. m., preložen, zaenkrat za en teden in se bo vršil 18. t. m., če bo le vreme nekoliko ugodnejše. Lahkoatletska sekcija SK Ilirije, ki se je že za nedeljsko prireditev zelo skrbno pripravila, upa, da bodo vsi prijatelji kluba in lahke atletike, ki so se že sedaj živo zanimali za ta nastop, tudi prihodnjič izkazali zanimanje in priprave naših mladih športnih organizatorjev. Današnje obvestilo velja tako vsem, ki so že kupili vstopnice, da ostanejo iste v veljavi, enako pa tudi vsemu sekcijemskemu članstvu — seniorjem in juniorjem — s pozivom, da naslednje obvestila v časopisju in v klubskih prostorih glede prihodnjega tedna, ko bo še en važen članski sestanek v sredo, 14. t. m., ob pol 19.

Mladika : Mars

V nedeljo se nadaljuje tretje kolo tekm na prvenstvo tretjega razreda. Najvažnejše srečanje bo na stadionu SK Mladike na Kodeljevem, kjer se spoprimeta Mars in Mladika, da odločita, kdo bo konkuriral Jadranu pri naskoku na naslov prvaka. Predvsem je treba pohvaliti mlado in agilno moštvo SK Mladike, ki si je v zelo ozkem krogu članov znal ustvariti enajstorico, ki danes predstavlja eno najboljših drugorazrednih moštev. Svoje priznanje ji je dala tudi LNP ko je imenovala kar dva njena igralca v reprezentanco drugega razreda. Za svoj napredek se ima zahvaliti mladi klub dejstvu, da sloni vse njegovo udejstvovanje na strogi disciplini in športni moral.

Mars pa je tudi vsega upoštevanja vreden in rutiniran nasprotnik, ki je že nešteto dokazal svojo visoko kakovost. Tekma bo nadvse zanimiva, ker sta nasprotnika tehnično visoko izvežbana, o zmagi bo odločila boljša kondicija. Tekma bo v nedeljo dopoldne z zanimivo predigro. Prijatelji obeh klubov vabljeni!

Kolesarsko prvenstvo Koroške

Koroška kolesarska župa v Slovenjgradcu je priredila v nedeljo 4. t. m. v Prevaljah juniorsko in seniorsko kolesarsko prvenstvo.

Seniorji so startali na progi Prevalje—Črna—Dobja vas—Prevalje (36 km), juniorji pa na progi Prevalje—Mežica—Prevalje (16 km).

Seniorji: 1. Gornjak (Slovenjgradec) je prevzvil progo v času 1.09.01 in si s tem priboril naslov seniorskega prvaka Koroške; 2. Peršuh (KK Peca) 1.12.10; 3. Ivartnik (KK Peca); 4. Krivograd (KK Korotan).

Slovenjgraščan Canjko, ki je slavil svojo 50. kolesarsko dirko, je moral zaradi defekta prepustiti zmago Gornjaku.

Juniorji: 1. Pajer (Mežica) 0.29.15 (juniorski prvak Koroške za l. 1936); 2. Kočan (Mežica) 0.29.55; 3. Zaluberšek (SK Mislinja).

Dirka je izpadla v najlepšem redu pod spretnim vodstvom tehnične komisije.

*

Izredna glavna skupščina. JZSZ sklicuje tem pot izredno glavno skupščino, ki se bo vršila v nedeljo, dne 25. oktobra t. l. ob 17 v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani, Mestni trg, s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev izredne glavne skupščine. 2. Ukrepanje o spremembi pravil in pravilnikov v smislu zaključkov kongresa.

Gasilska četa (Maribor) : SK Konjice 2:0

Prejšnjo nedeljo je gostovala nogometna četa gasilcev iz Maribora v Slov. Konjicah ter je odigrala nogometno tekmo proti SK Slov. Konjice. Rezultat je bil 2:2. To je bila tudi najlepša tekma, ki se je videla v Slov. Konjicah.

To nedeljo pa je gostoval SK Slov. Konjice prvokrat v Mariboru ter se je predstavil Mariborčanom v revanši nogometni tekmi na igrišču SK Svobode ob 9 uri predpoldne proti gasilski nogometni četi. Rezultat je bil 2:0 za gasilsko nogometno četo. Konjičani so bili enakovredni nasprotnik gasilcem. V polju so lepo igrali, pred nasprotnikovim golom so pa popolnoma odpovedali. Številne prilike pred golom so ostale neizkoriščene. Konjičani so bili v Mariboru pristržno sprejeti ter jim ostane prvo gostovanje v Mariboru v trajnem spominu.

STK Moste. Drevo ob 20 zelo važen, zato tudi za vse nogometne obvezne sestanek. Ob 19 seja odbora nogometne sekcije.

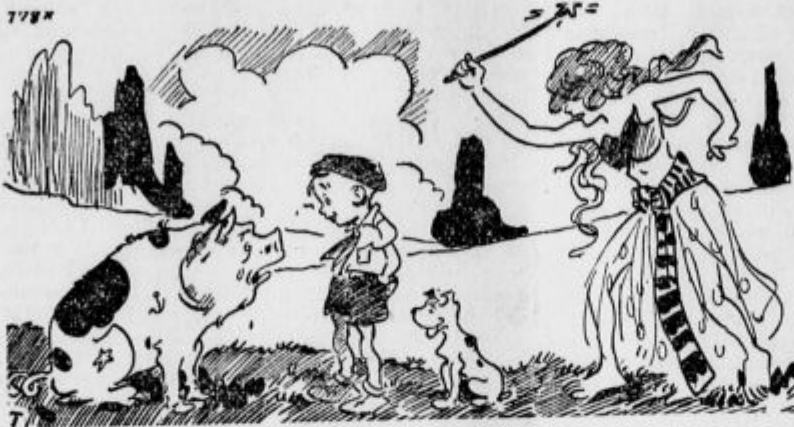
SK Sparta. Danes ob 20 članski sestanek v klubskem prostoru v restavraciji »Novi Svet«. Važno radi prvenstvene tekme s Kamnikom. — Tajnik.

SK Slovan (Box-sekcija). Lanski boksisti imamo danes (petek) sestanek pred kavarno Evropo, in sicer ob pol 7 zvečer. Doleni se bomo o delovanju naše sekcije v letošnjem letu, zato se udeležite sestanka v čim večjem številu. Dobrodošli so tudi novinci, ki se zanimajo za ta šport.

Tinček in Tonček v Atlantidi

177.

Tinček je na vrsti.

Tinčku se je morsk razbojnik, spremenjen v pujsa, zasmilil v dno srca. Stopil je predenj in ga začel tolažiti:

»Razumem tvojo žalost, ubogi pujs, ampak tolaži se s tem, da imaš zdaj vsaj tri prave noge, prej pa si imel samo eno!«

Tinčkove tolažilne besede pa pujsu niso mogle olajšati srca. Še hujsa žalost ga je obšla. Debela solza mu je privrela iz edinega očesa in zakrutil je tako turbno, da je celo kuža Muki debelo zazijal.

»Danes meni, jutri tebi!« je zdajci Tinček zaslišal za seboj grozeč glas. Ves prestrašen se je ozrl in videl, kako je morska deklica pravkar zavihnila čarodajno palico nad njim.

»Kaj se pa to pravi?« je ogorčeno zaklical. »Obljubila si mi, da se me ne boš dotaknila!«

»Eh, dragec, kako si še otročji!« se je hudobno zarežala morska deklica. »Jaz se na svojo oblubo poživim! Kar pripravi se, zdaj si ti na vrsti, da postaneš za vse večne čase — pujs!«

Tinčku pa kakopak ni prav nič dišalo, da bi postal pujs. Dvignil je pete in se spustil v tek, da se je kar pokadilo.

»Držite ga, držite!« je zakričala morska deklica in se spustila za njim. Bila je strašno razkačena. Kaj takšnega še ni doživela, da bi ji kdo kar takole na lepem ušel izpred nosa...

Tinček in Muki sta tekla po kamenitih stopnicah navzdol kot veter. A morska deklica jima je bila ves čas za petami. Tinček je začel kričati na vse grlo:

»Vauhu, na pomoč!«

Za vedno je po dolgi, mučni bolezni, v visoki starosti 84 let, danes zaspala naša draga mama, stara mama

Marija Rakovec roj. Košnak

Pogreb pokojnice bo v soboto, dne 10. oktobra ob 9. uri dopoldne na pokopališču v Šmartnem pri Kranju.

Blago pokojnico priporočamo v molitev.

V Rakovici, dne 8. oktobra 1936.

Zalujoča rodbina Rakovec.

NAMESČENCI TVRDKJE FRANC CROBATH,
D. Z O. Z., JAVLJAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL
DANES, DNE 7. OKTOBRA, PO DOLGI IN MUKEPOLNI
BOLEZNI NAŠ DOBRI GOSPOD

FRANC CROBATH ŠEF - SENIOR

POGREB BLAGOPOKOJNEGA SE BO VRŠIL V PETEK,
DNE 9. OKTOBRA OB TRICETRT NA PET POPOLDNE
IZ HIŠE ŽALOSTI NA DOMAČE POKOPALIŠČE.

BLAGEGA GOSPODA ŠEFA OHRANIMO V TRAJNEM
SPOMINU.

K R A N J, DNE 7. OKTOBRA 1936.

TUDI VAS NOVI PLAŠČ OD . PAULINA .

ker lahko dokažemo, da so naši plašči najlepše izdelani in da uporabljamo le prvovrsten materiala
Konfekcija PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg štev. 5

Alja Rahmanova:

75

Tovarna novega človeka

Roman.

»Tovariši! V naši Tovarni se je zgodilo nekaj neprijetnega. Na nepojasnen način je prišla k nam slika neznanega neumnega svetnika. Svetniške slike so otroške igrače starega režima. In neko tako ikono, znak religije, ki je, kakor pravi naš učitelj Karel Marx, opij za ljudstvo, neko tako sliko smo našli tukaj pri nas, na najbolj komunističnem in najbolj proletarskem kraju našega mesta! Kdo jo je prinesel? Tega ne vemo; prav tako ne poznamo namena storilcev. Dejstvo je, da je treba njegov namen ožigosati. Eden izmed članov naše Tovarne je padel kot žrtev verske hidre — to je drugo dejstvo; in tretje je, da moramo rešiti ta zavod, ki je nam vsem tako drag. Krivca moramo najti! Pozivam vas še enkrat: sleherni izmed vas bodi prostovoljen čekist in mi pomagaj z vsemi močmi, da razkrinkamo zločinca in ga potem kot škodljivega neusmeljeno vržemo iz svojih vrst. Le tako bo mogoče rešiti tudi druge pred to kugo!

Sedaj pa še nekaj besed o veri. Tovariši! Zgrešeno bi bilo, če bi si svojega nasprotnika predstavljali preveč slabega ali preveč neumnega. Že okoliščina, da sedaj — seveda na popolnoma zakoniti podlagi — preganjamo cerkev, že ta okoliščina sama more zbuditi v očeh neumnih in preprostih ljudi simpatije zanj. Mi komunisti pa ne smemo imeti nikdar in za nikogar usmiljenja. Za vedno moramo iztrgati to čustvo iz svojih src. Naša srca smejo biti odprta le interesom proletariata, za katerega živimo in umiramo. Sami veste, da naša pot ni lahka. Karel Marx, naš učitelj, je živel v čisto drugačnem času

in v povsem drugih prilikah. Naša naloga je, da prevzamemo njegove ideje in jih prirojammo sovjetski Rusiji. Končati moramo to, kar je Karel Marx pričel; izdelati moramo svojo lastno znanost, svojo lastno filozofijo, svojo lastno moralo in z njo nadomestiti staro, razpadajočo religijo; ustvariti moramo novo vero, vero proletariata!

Kaj pa je dala človeku stara, preživela religija? Obljubila mu je vse, toda — onstran groba. Tu na zemlji pa je vsem ponižanim in razžaljenim priporočala potrpečljivo trpljenje. Posestniki so proletariati izžemali, on pa naj bi se tolažil s tem, da bo nekoč v nebesih gledal boljše dni. Duhovniki so proletariati goljufali. Mi pa smo te laži razkrinkali in ne oblubljammo delavstvu nebes tam v onostranstvu, temveč mu jih hočemo ustvariti tu — v življenju na zemlji. Posmrtnega življenja ni! Vse, kar je človeku danega, mu je dano tu, na tem svetu!

Mogočen proletariati na tem svetu bomo ustvarili in zavzel bo mesto, ki ga je zavzemal prej bog vseh mogočih religij. Poslali bomo religijo tja, kamor smo poglani carja in kapitaliste. Feuerbach je dobro povedal: »Reven človek ima bogatega boga.« Da, religija je delavstvo vedno zadrževala, da se ni borilo za svoje pravice, vedno je Bog ljudi oviral, da niso skrbeli za svojo srečo na tem svetu.

Naš veliki učitelj Karel Marx je rekel, da svetloba lije iz tem in da se dobro razvija iz slabega. Dobrote socialistične države so rezultat kapitalistične teme in čim ostrejši je naš boj proti kapitalizmu, tem popolnejši in lepši bo naš novi svet. Le mi moremo izvržiti to krasno delo, samo mi proletarci, in nihče drug! Zato imamo tudi samo mi proletarci pravico do obstanka in hkrati tudi dolžnost, da neusmiljeno zatremo vse druge sloje. Mi proletarci smo pravi ljudje, mi edini moramo in bomo...

Tovariš Vladimirjev je prenehal. Govoril je prav za

prav samemu sebi, da bi se pomiril. Uporabil je običajne misli in besede, da bi samega sebe spravil zopet v stari tir. Toda čudno, danes so bile to samo besede in so tudi ostale le gole besede, ki ga nikakor niso mogle zadovoljiti. Medtem ko je tako govoril, se mu je dozdevalo, da je bilo vse življenje v njem še nekaj drugega, skrivnostnega, nerazumljivega, nekaj, kar je živel v njem čisto svoje samostojno življenje, podvrženo drugim zakonom in ne tem, ki naj bi tvorili misel njegovih besed.

»Tovariši!« se je obrnil po nekaj trenutkih k svojim poslušalcem. »Kdo izmed vas želi kaj pripomniti ali vprašati?«

Iz navade jih je to vprašal, zakaj že od nekdaj je bil mnenja, da nekaj kratkih začetnih besedi in njim sledeči razgovor bolje razjasni nazore kot še tako dolg in obširen govor.

Preteklo je nekaj minut, ne da bi se kdo oglasil. Fantje so se v zadregi praskali po glavi, dekleta pa so gledala naokrog in se hehetala. S pogledom vojskovodje je meril tovariš Vladimirjev svoje poslušalce in nenadoma ga je obšel zopet isti občutek groze, skoraj strahu, ki ga je napadel že prej nekoč. Ti, ki so sedeli tu pred njim, ti novi ljudje z energičnimi, kakor iz lesa izrezanimi obrazi in z očmi, iz katerih sta sijala ustvarjalni nagon in veselje do življenja, so bili njegovo delo, prežeto z njegovimi idejami. Toda to, kar je sedaj, v tem trenutku na njih najbolj opazil, ga je zelo prestrašilo. V obrazih ljudi, ki so sedeli pred njim, je bilo nekaj trdega, nepopustljivega, nekaj, kar se mu je upiralo. Kaj je bilo to?

Tedaj je vstala čedna, mlada, črnolasa deklica, ki se je koketno igrala s svojo rdečo naglavno ruto. Bleda lica z živordečimi rožami so pričala, da je njena tuberkuloza že precej napredovala.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 152.- ali mesečno Din 11.-
3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.-
Jugoslovanska knjižarna

Samo še nekaj dni

dobite 10% popusta na sejmu trrdke

Ne zamudite te ugodnosti!

ANT. KRISPER

V LJUBLJANI

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 9. oktobra, 11.00 Prenos z Oplenca: Spominna svečanost za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Zedinjenjem — 12.00 Jutrnjak v spomin (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila 13.15 Slovenske elegične skladbe (Radio-orkester) — 14.00 Vreme, borza. — 16.00 Prensos odkritja spomenika kralju Aleksandru iz Pariza. — 18.00 Zenska ura: Kaj mora vedeti žena o zakonodaji (ga. dr. Donata Capuder) — 18.20 Orgelski koncert (plošče) — 18.40 Mladina se mi smili (dr. Karel Ozvald) 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj (Lavljevič iz Beograda) — 19.50 Zanimivosti — 20.00 Rezervirano za prenos — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi

Petek, 9. oktobra, Beograd 1: 19.30 Koncert pev.skega društva „Mokranjac“ — 21.10 Beethovenova in Wagnerjeva skladba. — Beograd 11: Kralj Aleksander I. (svablj.) — Zagreb: 20.00 Rezervirano za prenos. — Dunaj: 20.00 Lajka glasha — 22.30 Violončelo — 23.10 Pevski kvartet — 0.10 Godalni koncert. — Budimpešta: 19.40 Salonski orkester — 21.00 Stara godba — 22.25 Plesne plošče — 23.30 Ciganška glasha. — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasha — 20.40 Komorni koncert — 22.00 Napevi — 22.30 Plesna glasha. — Rim-Bari: 20.40 Narodna opereta „Miss Amerika“, nato plesna glasha. — Praga: 20.05 Koncert češke filharmonije — 21.05 Novakova klavirska sonata — 21.35 Dvorakova igra „Bela gora“ — 22.15 Kriškova skladba „Severne noči“ — 22.45 Plošče. — Varšava: 20.00 Massenetova opera „Wertere“ — 22.45 Lajka in plesna glasha. — Berlin: 20.10 Orkestralni koncert. — Königsberg-Hamburg-Frankfurt-Stutt.gart: 20.10 Narodne pesni in plesi raznih narodov. — Bratislava: 20.10 Bilasov koncert za brač in orkester — 20.50 Gogoljev „Revizor“. — Lipsko: 18.00 Družn. ska filharmonija — 20.10 Brucknerjeva velika masa v f-molu. — Köln: 20.10 Volški večer. — Monakovo: 20.10 Umetniški večer. — Bernolmüster: 21.10 Blechova komična opera „Zapečateni“. — Strassbourg: 20.15 Terceci — 20.45 Offenbachova komična opera „Madame Favart“.

Naznanila

Liubljana

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marilja trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec dod., Rimska cesta 31.

1 Komorni koncert v mali filharmonični dvorani. V ponedeljek, dne 12. t. m. bo v mali filharmonični dvorani komorni koncert, katerega spored tvorijo skladbe za godalni orkester ter dva koncerta za čembalo in godalni orkester. To je prva prilika, da bomo ališadi v Ljubljani pravi čembalo, katerega igra francoski klavirski virtuoz Artur Gerlin. V zgodovini glasha je nastopil čembalo leta 1400. Kmalu je postal neobhodno potreben instrument vseh orkestrskih prireditelj in pomeje tudi solistični instrument. Vsi največji skladatelji 16., 17. in 18. stoletja so pisali mnogo svojih del za čembalo in orkester, med njimi tudi slavni Johann Seb. Bach. Ze samo igranje na čembalu zasluži največjo pozornost na ponedeljkovem koncertu, ki ga vodi gost-dirigent, mladi bolgarski skladatelj Bojan Ikononov. Sedišča po 15, 12 in 10 Din, stojlišča po 5 Din, dijaška stojlišča po 3 Din so v prodnji v knjižarni Glasbeni Mešice.

Maribor

M Društvo „Jadrans“ priredi v dobrodelne namene v nedeljo, dne 11. t. m. ob 4 popoldne v Narodnem domu veliko vinsko trgatev s pestrim sporedom in zabavo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Petek, 9. oktobra: Zaprt.

Sobota, 10. oktobra: „Kralj Leare, Red A.

Nedelja, 11. oktobra: „Florentinski slavniki“. Izven.

Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprt.

OPERA — Začetek ob 20.

Petek, 9. oktobra: Zaprt

Sobota, 10. oktobra: „Dvojno knjigovodstvo. Premi.orski abonma.

Nedelja, 11. oktobra ob 15: Lucia di Lammermoor. Izven. Znižane cene. — Ob 20: Vesela vdova. Izven.

Ponedeljek, 12. oktobra: Zaprt.

Iščemo za čimprejšnji nastop izkušenega

rudarskega strokovnjaka

Pogoj je znanje jamomerstva in rudarskega prava. — Prošnje je nasloviti na upravo Slovenca pod značko „Ruda in premog“ št. 14938.

Oskrbite si

za Vaše leposlovne, znanstvene in druge knjige primerne preproste ali fine

trpežne vezave

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

P. Z. Z. O. Z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Poslužite se

za vezavo revij: Dom in Svet, Mladika, Ilustracija, Zena in Dom

NOVO!

ŠTIRI PUDRI V ENEM

„Nepremočljiv“

1 Najboljši puder za ulico, ker je nepremočljiv

2 Na primernejši puder za zaprte prostore, ker ne tvori kepice na licu.

3 Puder, ki ostane na licu ves dan, ker je zmešan s smetano.

4 Puder, ki odstranjuje blestenje nosa in lica ter obranjo kožo svežo in mlado, ker vsebuje smetano.

NE PUSCA VODE — Dajte neka tega pudra na prst in pomočite prst v čašo vode. Ko potegnete prst iz vode, bo puder še vedno na nem prst pa bo suh. Ta puder se obdrži na koži kljub potenju med plesom, deževnemu vremenu ali kopanju na morju. On ne vsebuje malih, trdih drobcov škroba ki se zarivajo v kožne znojnice, se tam naberejo ter povzročajo razširjenje znojnic, zaidealce in druge napake polti. 5.000.000 krasnih deklet in lepih stark uporablja vsako jutro ta puder. Zahtevajte puder Tokalon, zmešan z smetano. Ta puder odstranjuje razširjenje znojnic. Uspešni rezultat je v vsakem primeru zagarantiran, ali pa se denar vrne.

Posrestva

Hišo

6 sob, 500 m² vrta, Tyrševa cesta, prodam za 140.000 Din. — Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 14958. (p)

Parcelo

Področnik 950 m², vogalno, po 80 Din — prodam. Zirovnik, Tavčarjeva 6.

Vnajem

ISCEJO:

Iščem lokal na prometni cesti v mestu za takoj. Ponudbe poslati upravi „Slovenca“ pod „Takoj“ št. 14951.

ODDAJO:

Soba za pisarno

se odda v palači Delavske zbornice v Copevi ul. ci. Informacije se dobe v knjigovodstvu zbornice.

Hišo

uro od Ljubljane, trosobno, pritlikino, elektrika, zraven cerkve, avtozveza, takoj poceni oddam. Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 14955. (n)

Stanovanja

Stanovanje

ena velika in dve manjši sobi s pritliklinam oddam. Kodljevo, Slomškova 6.

Stanovanje

4 sob, z vsemi pritliklinami in vrtom ter stanovanje 2 sob se odda za november. Naslov v upravi „Slovenca“ pod 14531.

Dvosobno stanovanje

s kuhinjo oddam. Fagnerjeva 8/1, levo. (e)

Dvosobno stanovanje

za 400 Din, in prazno sobico s štedilnikom takoj oddam. Staničeva 8. (e)

Prodamo

Otroška postelj

iz medenine, prav dobro ohranjena, naprodaj. Komenskega ulica 16, pritličje. (if)

Izvrsten jabolčnik

ki si ga lahko kupec sam napolni v svoje sode, naprodaj zaradi pomanjkanja posode direktno od hidravlične stiskalnice. — Kupujem tudi sode od vina. Jos. Kirbiš, Celje.

Steklo, porcelan in jedilno orodje

kupite po nadvse konkurenčnih cenah v novi trgovini. Engele, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36. (1)

Zimske športne srajce

v največji izbiri po najnižjih tovarniških cenah dobite pri „Kreko“, Tavčarjeva ul. 3. (1)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Za šolarje

vseh vrst oblike, pumparce, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Kolesa vseh vrst

radi končane sezije prodajamo po neverjetno znižanih cenah. Nova trgovina, Tyrševa c. 36, nasproti Gospodarske zveze.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

+

Nepričakovano je Bogu vdano zaspala naša blaga, nad vse draga mama, teta, stara mama in tašča, gospa

Grisold Pavla

na dan 8. oktobra zjutraj, potolažena s poslednjimi zakramenti za umirajočo.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto 10. oktobra ob 16.15 iz mrtvašnice v Pobrežju na magdalensko pokopališče.

Zalujoči rodbini: Grisold-Gabere.

+

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani in nepozabni soprog, oče, stari oče, tast, brat, stric in svak, gospod

Ernst Rišavy

bivši upravitelj I. kraške delniške pivovarne Puntigam in sedanji uradnik tovarne svile Karo Thoma

danes, v četrtek 8. oktobra ob pol štirih zjutraj, po dolgem, mukopolnem trpljenju in previden s tolažili svete vere, v 61. letu starosti, Bogu vdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v soboto 10. oktobra ob pol štirih iz mestne mrtvašnice na franciškansko pokopališče. Sveta masa zdušnica se bo brala v ponedeljek 12. oktobra ob pol devetih v franciškanski cerkvi.

Maribor, dne 8. oktobra 1936.

Zalujoči ostali.

Din
20,000.000Din
20,000.000

V svrhu vzpostavitve likvidnosti Mestne hranilnice
ljubljske, za poživitev vsega našega gospodarstva

razpisuje ljubljanska mestna občina

po sklepu mestnega sveta z dne 19. avgusta 1936, potrjenega od vseh nadzornih oblastev

OBLIGACIJSKO

do zneska

POSOLILO

20,000.000 Din

pod sledečimi pogoji:

1. Obveznice se glasijo na prinašalca. Protivrednost se lahko poravna ali v gotovini po Din 97.— za Din 100.—, ali v starih hranilnih vlogah oziroma vlogah na tekočih računih Mestne hranilnice ljubljanske po Din 100.— za Din 100.—.
Obveznice se izdajajo v izvodih po nominali Din 1000.—, Din 5000.— in Din 10.000.—.
2. Obveznice se obrestujejo po 6% letno, plačljivo polletno za nazaj. Obrestovanje se prične 15. februarja 1937., prve obresti pa zapadejo v plačilo 15. avgusta 1937.
3. Od dneva podpisa do 15. februarja 1937. se podpisnikom priznajo 4% obresti, ki se obračunajo takoj ob podpisu.
4. Obveznice se izplačujejo po žrebanju v njihovi nominalni vrednosti in sicer tako, da bodo najkasneje v 15 letih izžrebane vse obveznice. Žrebanje bo vršilo mestno poglavarstvo v Ljubljani v prostorih mestnega knjigovodstva v navzočnosti javnega notarja. Prvo žrebanje bo dne 15. februarja 1937. in nato na vsakih 6 mesecev. Prvo izplačilo izžrebanih obveznic pa bo dne 15. avgusta 1937. in nato na vsakih 6 mesecev.

5. Vsota, potrebna za izplačilo obresti in izžrebanih obli-gacij bo predvidena v vsakoletnem proračunu mestne občine ljubljanske, ki jamči za redno izpolnjevanje teh obveznosti z vso svojo premožno in nepremožno imovino in z vso svojo davčno močjo.
6. Javno podpisovanje posojila se prične dne 10. oktobra 1936. in traja do 10. novembra 1936. Podpisovanje sprejemajo poleg mestnega knjigovodstva in Mestne hranilnice v Ljubljani vsi denarni zavodi v Ljubljani z vsemi podružnicami, ki jih imajo po deželi; posredujejo pa podpisovanje vsi ostali denarni zavodi v Dravski banovini. Ob podpisu prijave mora podpisovatelj položiti vpisani znesek.
Kdaj se bodo obveznice izročale podpisovateljem, bo objavljeno v dnevnem časopisu.
7. Obveznice se bodo sprejemale kot kavcija pri vseh licitacijah mestne občine ljubljanske in njenih podjetjih po nominalni vrednosti.
8. V treh letih nedvigljene obresti in v 10 letih nevnovčene obveznice, računano od dneva dospelka, zastarajo v korist mestne občine ljubljanske.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1936.

Za mestno poglavarstvo v Ljubljani
predsednik: **DR. JURO ADLEŠIČ**, s. r.

V globoki žalosti sporočamo vsem, da je naš srčnoljubljeni, predobri soprog, oče, stari oče, stric in tati, gospod

CROBATH FRANC

šef-senior tvrdke Franc Crobath d. z o. z.

v 79. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, nocoj ob 22. uri vdano v Gospodu zaspal.

Nepozabnega pokojnika bomo v petek, dne 9. oktobra, ob 3/4 5. uri popoldne prenesli iz doma žalosti v rodbinsko grobnico na pokopališče v Kranju.

Kranj, 7. oktobra 1936.

Marija roj. Pollak, soproga,

Dr. Fred, sin; Anica por. Vukojević, Marica por. Deu, Jožica por. Bedenk, Heda por. dr. Pušenjak, Milena por. Prah, Vita, Živa, Stoja por. dr. Köstl, hčere;

Vukojević Stipica, združ. ravnatelj, Deu Bogomir, sreski podnačelnik, Bedenk Janko, poveljnik drž. polic. straže, Dr. Pušenjak Stanko, zdravnik, Prah Adolf, tovarnar, dr. Köstl Janko, pomočnik direktorja, zetje;

Hedica, Ljubček, Tomažek, Dušica, Borut, Cvetka, vnuki in vnukinje ter ostali sorodniki.